

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 4/351 | GODINA XXXIV | CIJENA 10 KN

TRAVANJ 2015.

**HRVATSKE KATOLIČKE
OBITELJI NA TRSATU**

Poštovani čitatelji,

travanjski broj Ladonje dolazi nam u ruke u vazmenom vremenu, u vremenu koje nas raduje svojom ohrabrujućom porukom Isusova uskrsnuća. Proljetno vrijeme o tome govori svojom ljepotom i životom koji se budi i cyjeta u svim svojim bojama. U Crkvi je to vrijeme prebogato aktivnostima, posebno u slavlјima primanja sakramenata. U to se vrijeme u mnogim našim župama slave krštenja i djece i odrađlih pa nas to posebno raduje. Slavlja koja daju osobit ton i ljepotu u mnogim našim crkvama jesu slavlja prve svete pričesti i svete potvrde. Lijepo je kada se cijele naše župne zajednice uključe u ta slavlja. Na prvom su mjestu roditelji, koji sigurno na poseban način doživljavaju primanje sakramenata svoje djece. Svakako vjerujem da će roditelji učiniti sve da budu svojoj djeci primjer, da njihov trud i nastojanje ne budu povezani samo s vanjskom organizacijom slavlja. Puno je važnije da ta pričest, ispovijed i krizma budu prihvачene i s njihove strane kao hod u vjeri, važan za duhovni život njihove djece. Da i oni budu

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik:

Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika:

Željko Mrak

Uredništvo:

Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac,
Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko
Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863,
ladonja@biskupija-porecko-pulsko.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema:

David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun:

2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Foto: David Ivić

otvoreni Božjoj milosti pa da sakrament ne bude samo trenutak slavlja u crkvi, već da milost, koju dijete prima, doprinese zajedništvu, slozi i poštovanju, dobroti i ljubavi u njihovoj obitelji. Da to zaista bude poticaj za dosljedniji život svih članova obitelji. Nadam se da će mnoštvo ponosnih kumova u trenutku kada budu stajali kraj krizmanika biti znak nade, povjerenja i podrške, ne samo u trenutku slavlja, već i u budućem životu te mlade osobe. Ne bi trebalo dopustiti da naše krizme bude prvenstveno modne revije ili lijepo organizirani igrokazi, već bi to trebali biti znakovi života vjere u našoj sredini i u našoj župnoj zajednici. Zato je važno da svi članovi naših župnih zajednica shvate da su na pravi način pozvani sudjelovati u ovim slavlјima. Da svatko da svoj doprinos što boljem proživljavanju tih lijepih i važnih događaja. Pjevači, čitači i svi, koji na bilo koji način služe u crkvi, izvršit će svoju zadaću, ne zato da pokažu i promoviraju sebe, već da taj milosni događaj bude na dobro ponajprije onih koji su najvažniji, a to su naša djeca i mlađi. Možda i svi mi, počevši od nas svećenika, nismo svjesni koliko je naš primjer važan onima koji su nam povjereni. Stoga će upravo u ovom vremenu biti važno naše strpljenje, naša susretljivost

i razumijevanje, dobrota i otvoreno srce prema svakome djetetu, prema svakom roditelju ili bilo kojem članu naše zajednice. A vama, poštovani vjernici, koji ste uvijek tu i koji ste najveće bogatstvo naših crkava, preporučujem da budete sretni i radosni. Moramo se radovati da djeca i mlađi primaju sakramente. Treba se radovati jer se tako naše zajednice obnavljaju i žive. To nisu zajednice koje stare i nestaju. Stoga nije dovoljno ni dobro da sve te lijepo događaje popratimo samo kritikom, kako se tko obukao ili kako izgleda, već bi bilo puno bolje sve te mlade ljude i njihove obitelji popratiti molitvom i dobrim željama da ih sve zajedno Bog svojom milošću prati na njihovu životnom putu. To je zadaća koju smo i ove godine svi mi pozvani izvršiti. Neka nam Bog pomogne da to i uspijemo ostvariti.

Studenti Zagrebačkog sveučilišta uputili snažnu poruku javnosti

Po čemu se 147 kolega studenata iz Kenije razlikovalo? Po tome što su kršćani?

ZAGREB Studentski zbor Sveučilišta u Zagrebu organizirao je u četvrtak 16. travnja u 14 sati i 7 minuta performans ispred zgrade Hrvatskoga narodnog kazališta i Rektorata u Zagrebu. U spomen na 147 ubijenih studenata u sveučilišnom kampusu u Keniji, 147 studenata je leglo na površinu ispred HNK-a oko velikih slova koja su ispisala "Kenya" i ostalo nepomično 147 sekundi. Mnoštvo pak okupljenih studenata i građana to vrijeme je stajalo u tišini. Time se željela skrenuti pozornost na tragediju i studentske žrtve terorizma, senzibilizirati javnost i potaknuti na širu raspravu civilnog sektora, javnih institucija i akademske zajednice o događaju u Keniji i kontekstu sukoba u kojemu se tragedija dogodila. Po završetku performansa, studenti su ispred zgrade rektorata pročitali manifest naslovljen "147 sekundi za Keniju". Tekst manifesta

prenosimo u cijelosti: "Oni su bili sinovi i kćeri, braća i sestre, djeca i prijatelji. Oni su bili baš kao i mi, studenti i sanjari koji su slijedili svoje ambicije u cilju boljeg života. Od četvrtka 2. travnja oni su uspomena. Zapamćeni su od obitelji, prijatelja i naroda Kenije kao nevine žrtve napada ljudske sramote. Napada koji je naciju ostavio potresenih srca, ali nije potresao svijet! Tog četvrtka svjetska akademска zajednica izgubila je 147 kolega, narod Kenije izgubio je 147 prilika za bolje sutra, a 147 obitelji izgubilo je svoje najbliže. Danas više nego ikad, akademска zajednica stoji zajedno. Izražava suočenje. Bez dovoljno komunikacije različitost vodi nesporazumu, nesporazum sukobu, a sukob tragediji. Po čemu se 147 kolega studenata razlikovalo? Po tome što su kršćani? Vjerujemo da su rasa, religija, državljanstvo ili orientacija nevažni kad spominjemo ljudska prava. Ona su univerzalna, ali nažalost povrediva. Kenijska tragedija podsjeća da je sigurnost koju mi uzimamo kao danu drugima luksuz. Sjećanju na 147 mlada života nikada ne smije biti dopušteno da izblijedi. Njihova žrtva zadužuje nas postaviti pitanja. Zadužuje nas izgraditi svijet u kakvom želimo živjeti. A u njemu, budite sigurni, 147 života ne pada pred terorom". (IKA)

Povratak u budućnost

Velika noć, Uskrsna noć, Noć bdijenja, Pashalna noć, Uskrsna polnoća... sigurno ima još sinonima za ovaj pojam kojim želimo označiti slavljeničko dočekivanje Uskrsa. Još prije Drugog vatikanskog sabora počela se provoditi liturgijska reforma, i to baš ovom Noći, a Sabor je dao "vjetar u leđa" obnovi. Liturgija, kako nam je predviđaju poslijesaborski liturgijski priručnici, bogata je i prebogata, a za one koji nisu pripremljeni, predugačka i predosadna, za one koji je trebaju provoditi u djelu preteška... Priručnici ostavljaju mogućnost da se neki dijelovi skraćuju, već prema objektivnim mogućnostima "izvođača", prostoru i vremenu koji je okupljenoj zajednici na raspaganju. No, to je skraćivanje uvijek osiromašenje (najbolje, nekad nužno iz objektivnih razloga). Jedno je sigurno: od svega se pastoralnog potencijala u ljudstvu i tehnici i raspoloženju očekuje maksimum. Od onih koji trebaju izvoditi pojedine liturgijske radnje da bi to bilo lijepo i bogogodno traži se sinkronizacija, traže se pažnja, dobrodošnost, dobronamjernost i požrtvovnost. Traže se zajedništvo i suradnja i jako puno vremena. Okupili

smo se u velikoj prostoriji. Sve je lijepo uređeno, posloženo. U sredini velik stol prekriven izglačanim bijelim stolnjacima, s triju strana obrubljen lijepo posloženim (ni presiromašno ni pretrpano, ni jednolično ni prekričavo) vijencem od cvijeća. Na rubu vijenca sa svake su strane dvije dovoljno debele svijeće da se na toj velikoj površini normalno uočavaju i od cvijeća izdvajaju. Na pristalom su razmaku uokrug poredane sjedalice u više redova. Ispred čela stola na povisenu se mjestu nalazi skladan besjednik kraj kojega je uzdignut sjajan mjeđeni križ. A nad svime je povučen podij i na njemu sjedalice za predsjedatelja i koncelebrante. Odatle se tamo ispred stola vidi velik svijećnjak (za uskrsnu svijeću) i još ispred njega izgrađen i urešen zdenac, više od polovice ispunjen vodom, u koji vodi sedam stuba i u koji se silazi po sedam stuba (u njima mogu ući najmanje dvije odrasle osobe). Odasvud je u toj prostoriji pregledan pogled na sve. Svi se međusobno iz svakog dijela vide. Čujnost je odlična. To podsjeća na neke nove liturgijske prostore: podsjeća me na (za mene divno riješen) liturgijski prostor dograđene crkve na Starom Pazinu, na crkvu Uzvi-

šenja Svetog Križa u Sigetu u Novom Zagrebu i na još neke nove crkvene arhitekture – sve pišem po sjećanju! Još se sjećam i kad nam je pok. prof. liturgičar dr. Antun Benvin tumačio kompleks Eufrazijane (krstionicu – i pokazao nam ostatke krsnog zdenca koji se i danas vide i pred čijom su "otajstvenošću" zadržani mnogi strani posjetitelji), pokazao nam je crkvu – konfirmatorij i euharistijsku dvoranu, tj. samu crkvu/baziliku pa nam je govorio da se krštenje obavljalo u Uskrsnoj noći uranjanjem u vodu...itd., itd., zatim se išlo u konfirmatorij gdje je biskup novokrštenike krizmao pa u baziliku na nebesku Euharistiju...

Svečane bijele haljine...

Krštenici u svećanim bijelim haljinama... Koja svečanost! Kad je Sunce počelo izlaziti, prve su zrake obasjale mozaik uskrsnog Krista na pročelju bazilike (koji je sjao i bliješto od pozlate), a vjernici su izlazeći mogli vizualno doživjeti ljepotu uskrsnog jutra (to i više od toga slušao često sam slušao jer sam tada bio kapelan u Požeču). Nakon što smo svećano i lijepo proslavili (u skraćenu obliku, bez blagoslova ognja jer je baš tada padala kiša, s manje biblijskih čitanja, sa skraćenim krsnim obredom jer nije bilo krštenja, s početkom u 20 sati jer je to ostalo od prije kako bi djeca i starci mogli imati udjela u proslavi Uskrsne noći, i svršetkom slavlja u 22 sata u crkvi sv. Franje u Podlabinu bilo je lijepo i mnogima je nekako pre-rano završilo), išao sam i ove godine na cijelonoćno uskrsno obavljanje s neokatekumenima, s početkom liturgije negdje malo iza ponosni i svršetkom oko pet sati ujutro. Ništa od svega bogatstva koje predviđaju priručnici nije izostavljeno! Radost kojom su zračila lica nije bila namještena: lica su sjala radošću, iako se vidjelo tragove umora i bdjenja na njima. Nisu to bili samo odrasli nego čitave obitelji s djecom. I djeca su bila radosna. Bilo je nekako kao da sam se vratio 1700 godina unazad. Meni je sve to što napisah još dublje nego napisah, duboko povezano negdje u korijenu svega i pitam se nije li to povratak originalne liturgijske prakse u budućnost, u za sadašnje vrijeme prikladnu "omotu", budući da se u sadašnjosti ona s mukom probija kao neka "nova", za mnoge, čudna praksa?

Zadivljenost

Grčka riječ *thaumazein*, „diviti se“, pojavljuje se kako u grčkom prijevodu Starog zavjeta, tako i u izvorniku Novog zavjeta, i ovisno o kontekstu, može imati više značenja. U hrvatskom se prijevodu izriče glagolima: čuditi se, častiti, diviti, ali i biti iznenađen. Luka će, među novozavjetnim autorima, tu riječ najčešće upotrebljavati upravo u značenju: divljenje, zadivljenost.

Evo u kojim tekstovima. U Djelima apostolskim, dok pripovijeda o Mojsiju, Stjepan kaže: „Opazivši to, zadivi se Mojsije viđenju. Dok je prilazio da bolje promotri, eto glasa Gospodnjega.“ (Djela 7,31) Lukina interpretacija starozavjetne scene precizno izriče smisao riječi „divljenje“. Priziva nam sliku Mojsija pred grmom koji gori, a ne izgara, kako gleda i ne može vjerovati što vidi: prizor je toliko lijep da Mojsije ne može skinuti pogled s njega, ne želeći se maknuti od te Prisutnosti. To je divljenje: ushit pred ljepotom što iznenađuje. Nadalje, u Evandelju, Luka će nam pokazati kako se učenici dive Isusu, nakon što je stišao oluju na moru, prestrašeni i zadivljeni. „A on će im: »Gdje vam je vjera?« A oni se prestrašeni u čudu zapitkivahu: Tko li je ovaj da i vjetrovima zapovijeda i vodi, i pokoravaju mu se?“ (Luka 8,25) Zadivljeni su snagom, a prestrašeni jer shvaćaju da se pred njima odvija nešto nepoznato što ne mogu kontrolirati. Ovdje se zadivljenost

očituje kao strah pred ljepotom Isusove snage: jer da nema te ljepote, pobegli bi pred snagom. No i Isus je, prema Lukinu pisanju, bio zadivljen, i to vjerom rimskog satnika: „Čuvši to, zadivi se Isus pa se okrenu mnoštvu koje je išlo za njim i reče: Kažem vam, ni u Izraelu ne nađoh tolike vjere.“ (Luka 7,9) Zašto se Isus divi satnikovoј vjeri? Radi se o čovjeku koji nije pripadao vjeri Isusovih sunarodnjaka, bio je paganin. Pa opet, pokazao je prema Isusu poštovanje i vjeru, što znači da mu je bilo dano da i sam upozna i iskusi nešto od otajstva Isusova. Isusovo divljenje nije čudenje ili samo kompliment. Zato što zna što je u čovjekovu srcu, Isus hvali vjeru rimskog satnika, kao što se Mojsije divi grmu koji gori, a ne izgara, ili kao što učenici ostaju oduševljeni očitovanjem Isusove snage. Čin divljenja otkriva da Isus u srcu čovjeka kojeg su smatrali paganinom, nevjernikom, otkriva Božju prisutnost: no za razliku od Mojsija i učenika, Isusovo divljenje ne prati strah.

„Radost i divljenje“

Isus se divi vjeri običnog čovjeka: „...ni u Izraelu na nađoh tolike vjere.“ Radi se o velikoj, snažnoj vjeri, koja nikada nije samo stvar čovjekove odluke i dobre volje. To je milost, Božji dar, koji smo pozvani prihvati. Rimski je satnik prihvatio taj dar, priglio je ono što mu je bilo objavljeno, zadržao

je svjetlo u sebi, a Isus se divi prisutnosti Očeva dara u njegovu srcu. Na kraju Lučina evanđelja (24,41) uskrslji Isus ukazuje se učenicima, a oni su ispunjeni radošću, divljenjem i čuđenjem. Dok su slušali onu dvojicu učenika što su Isusa srela na putu za Emaus, pred sobom vide Onog koji je prije tri dana bio raspet i pokopan. Pred takvim obratom i iznenađenjem, malo je reći da su bili zadivljeni. Pa opet, evanđelist Luka nema snažniju riječ, već taj čudesan vrtlog osjećaja naziva „radost i divljenje“. Divljenje učenika važan je korak na putu prema zreloj vjeri. Ono otkriva da je njihov pogled usmjeren na Isusa, na Boga, otkriva da ga promatraju, kontempliraju i pokušavaju shvatiti. Divljenja ne bi bilo da su oni svoje srce zatvorili pred Njime ili pak oči i pogled okrenuli na drugu stranu. Zadivljenost dolazi iz promatrjanja, iz odluke da se čovjek zaustavi pred otajstvom. Ove slike iz Evandelja potiču nas da se preispitamo koliko smo mi sposobni diviti se. Živimo u vremenu koje ne potiče iskreno divljenje, ponekad smo uvjetovani onim što nam možda i mediji nude kao nešto divljenja vrijedno: novac, slava, privid, lažni sjaj. U svemu tome mi možemo donijeti odluku o tome što želimo promatrati. Gdje ćemo tražiti ushit i ljepotu? Kad krenemo putem istinske Ljepote, kako je otkrivena u Evandelju, ona nam se otkriva, rađajući u nama i divotu i divljenje.

»Strateško« ignoriranje čovjeka

Svojevremeno su mnoge ekološke udruge prigovarale Crkvi i njegovoj misli da je jedan od krivaca za teško ekološko stanje u kojoj se nalazi moderni svijet. Svojim uzdizanjem čovjeka na najvišu razinu vrijednosti kao da mu je dala slobodne ruke da čini što ga je volja, da manipulira prirodom, njezinim resursima, vodom, zrakom, zemljom. Trebalo je puno vremena i napora da shvatimo kako Božji nalog čovjeku u Edenskom vrtu da koristi prirodu u vlastitu korist nije bilo dopuštenje za bilo kakvu manipulaciju prirodom nego blagoslov, kako čovjeka, tako i prirode. Blagoslov znači da priroda mora služiti, ali ne bilo kome ili bilo čemu, nego samo na dobrobit čovjeka. Sve se više pokazuje kako je bilo ispravno inzistirati na tome da je čovjek, a ne nekakav drugi interes, taj kome priroda mora služiti.

Referendum i „strateški“ interes

Posljednjih smo tjedana bili svjedoci nekoliko referendumu gdje su se građani izjašnavali o nekim projektima koji su potencijalno štetni po zdravlje i sveukupnu životnu dobrobit ljudi koji žive na nekom prostoru. Između ostalih, proveo se referendum o tome žele li građani Labinštine da se u Plominu u pogon stavi termoelektrana na ugljen, kakvu želi hrvatska Vlada, ili na plin, kako zagovaraju građani. Prvo pitanje koje se nameće u svezi s takvim referendumima jest njihova relevantnost. Drugim riječima, znači li to da oni nisu obvezujući, jer neke projekte, iako mogu biti štetni za zdravlje građana, Vlada smatra „strateškim“. Smije li se neki projekt smatrati „strateškim“ iako je štetan za ljude koje na nekom prostoru žive? Zar nešto što je strateški važno za državu ne mora biti i strateški važno i za ljude na prostorima na kojima se planira neki projekt? Ovdje

se očito radi o nedopustivoj podjeli između „strateškog“ interesa cjeline i „strateškog“ interesa lokalne zajednice. Razlika je, međutim, u tome što na globalnoj razini „strateški“ znači ekonomsku dobit, a na lokalnoj „strateški“ znači briga za vlastito zdravlje. Slično smo „strateški“ odredili da je u interesu države da trgovачki lanci rade nedjeljom i praznikom, a zaboravili „strateško“ pravo i interes ljudi da imaju slobodan dan barem nedjeljom. U oba smo slučaja ekonomski interes podredili ljudskim pravima, na slobodno vrijeme i na zdravlje. Zar je to istinska pravna i socijalna država?

Sustavna „anestezija“ građanske svijesti u Istri

Što se tiče referendumu o Plominu C, sada se lokalni političari čudom zašto nije dovoljan broj građana izišao na referendum. Zaboravljaju da su godinama pokušavali „anestetizirati“ osjećaj istarskog čovjeka za ono što se namjerava učiniti za njegovo dobro. Trajno ga se uvjерavalo da je njegovo dobro ono što određuje vlast i neka politička stranka. Uvjerojato ga se, naprimjer, kako nije u njegovu interesu da se brak definira kao zajednica muškarca i žene. Također, kako nije u njegovu interesu da Hrvatska dobije predsjednika koji stoji iza nekih temeljnih vrijednosti većine građana u Istri. Štoviše, mnoge se Istrane uspjelo uvjeriti kako bi bolje bilo da su Istra i Hrvatska ostale dio jednoumnog sustava bivše države. Jednom riječju, uvjerovalo ih se da je istinit slogan koji se pojavio na jednom zidu u Puli za vrijeme Domovinskog rata, a koji je glasio: „Dok je bilo komunista, bilo je i turista!“ Radilo se o preferiranju ekonomskog profita na štetu nekih elementarnih ljudskih i demokratskih vrijednosti. I tome je uglavnom vodila

politika u Istri posljednjih desetljeća. Dakle, ako sada istarski građani zaključe kako bi im Plomin C mogao donijeti ekonomsku korist, pa i uz neke zdravstvene tegobe, zar se moraju ti isti političari čuditi ako većina građana nije izašla na referendum?

„Imati“ ili „biti“?

Sada ćemo vjerojatno jednostavno zaključiti kako je glavni problem u tome što Vlada u Zagrebu ignorira interese lokalne zajednice. Što bi tek bilo kada Vlada u Zagrebu i lokalne vlasti ne bi bile na istoj valnoj dužini? A zapravo se radi o odgovornosti samih lokalnih zajednica, njihovu stalnom i sustavnom usmjeravanju građana prema svojevrsnoj pasivnosti u odnosu na vlastitu temeljnu ljudsku i građansku dobrobit. To se najbolje ogleda i na način kako istarski građani shvaćaju svoja vjerska opredjeljenja. Zaslugom politike i medija stvorena je svijest kako im Crkva svojim govorom ne želi istinsko dobro, kako im neki lokalni ili državni političar jedini može podariti smisao života. Tako je objašnjivo kako je moguće da se netko osjeća vjernikom, a opredjeljuje se za ljude i politiku koji sustavno obezvrijedjuju vjerske sadržaje i vrijednosti. Sve je to plod sustavnog i „strateškog“ ignoriranja čovjeka u korist nekih „strateških“ interesa države, stranke, ideologije ili interesa pojedinih lobija. Prije ili kasnije istarski će se građani morati osvijestiti, ako ništa drugo onda kada budu osjetili da im takvo ponašanje uzrokuje loše zdravlje, nečist zrak, nametanje svjetionozora i vrijednosti koji ne odgovaraju njihovim uvjerenjima. Možda ćemo tada shvatiti kako nije najvažnije „imati“, nego je važno i „biti“. Ostaje samo jedna dvojba: hoće li i kada biti moguće ispraviti pogreške?

ZAJEDNICA ISTARSKIH ŽUPSKIH SESTARA

Povodom Godine posvećena života namjera je Uredništva Ladonje predstaviti različite zajednice i redovničke družbe koje djeluju na području Porečke i Pulsko biskupije. Svim predstavnicima redovničkih zajednica to neće biti teško jer imaju bogatu povijestiza sebe, a što ćemo mi reći? Nije lako jer je naša zajednica mala, a upravo smo doznale da nam je jedna sestra (s. Kristina) ovaj život zamijenila Vječnošću.

Grupa djevojaka na duhovnim vježbama

Kuća – samostan župskih sestara u Pazinskim Novakima

U Pazinskim Novakima od 29. 6. 1966. godine

Prije osnutka naše zajednice koja nosi službeni naziv *Zajednica župskih sestara u Istri* pok. biskup dr. Dragutin Nežić pozvao je u Istru sestre karmeličanke gdje se u Juršićima nedaleko Pule 10. 1. 1965. slavilo ustanovljenje Karmela sv. Terezije. Biskup se dugo bavio mišljem da kuću u Pazinskim Novakima dade uređiti kao dom okupljanja za istarske djevojke gdje bi mogle obavljati duhovne vježbe. Na prijedlog konzultora odlučio je osnovati *Zajednicu župskih sestara u Istri*, a kuća s okolišem bila je na idealnom mjestu za taj pothvat. Dana 27. 2. 1966. izdao je dekret osnutka dobivši od Kongregacije za redovnike odobrenje za tako mali broj članica koje će imati svoje odijelo, zavjeti i pravila. Svečanost ustanovljenja bila je

u Pazinskim Novakima na Petrovo 29. 6. 1966. Godine, a bili su prisutni, uz narod Božji, svećenici i predstavnice svih časnih sestara koje djeluju u Istri. Zajednica je nastala za potrebe Biskupije, da sestre budu pomoći svećenicima u pastoralnom radu, a prijateljska ruka svima u župi. Sestre se osposobljavaju za katehizaciju u župi i školi, vode crkveno pjevanje, promiču liturgijski život, uređuju crkveni prostor, vode domaćinstvo i pomažu koliko mogu savjetom i uslužnošću svima kojima treba pomoći.

Pod zaštitom Srca Marijina

Sestre su djelovale u raznim župama Istre: Kaldiru, Sv. Lovreču Labinskem, Sv. Petru u Šumi, Poreču, gdje su za vrijeme Domovinskog rata bile dnevno na usluzi prognačicima i izbjeglicama. Više ne djelujemo u spomenutim župama, već samo u Pazin-

skim Novakima gdje želimo ostvariti u ovoj i ovakvoj zajednici pravi redovnički duh, a u isto vrijeme biti na pomoći istarskom biskupu i svećenicima u raznim prigodama. Zajednica je stavljena pod zaštitu Srca Marijina i zato na odijelu nosimo znak Njena Srca. Ona nam je primjer tihe službenice uronjene u Božju volju. Ona neka nas zagovara da uvijek ostanemo vjerne svome

Koji zavjetuju evandelsku
način svoga traži i ljube Božu
i neka u svim životnim okolnostima
život i Kristom u Božu sake
i svim žarom pokreduju
njemu za spasenje svijeta i za
čista ljubav treba da oživjeljiva
kupno provodenje evandelskih
iz dekreta "Svjetlosti ljudi
skog sabora."

Nefito iz pravila župskih sestara
74. "Ljubav prema Božju i bi
duroke duhovne povoznane
izrasla ljubav postaje izvor svetosti.
Zato sestre sa svom oživljavanjem
život prema odredbama i pre-

Rekreacija - igre u slobodno vrijeme
duhovnih vježbi

Pravljenje kolaca u slobodno
vrijeme duhovnih vježbi

Habija:
Gospodovina
Marijan Baronić, J. Doloris
IKD "J. Doloris", Pazin

Vježba na duhovnu život
Istoričar
Marijan Baronić, J. Doloris
IKD "J. Doloris", Pazin

čs. Kristina (Fumica Božac)

pozivu i poslanju, kao što je i Ona bila. U Biskupiji se osjeća manjak duhovnih zvanja. Molimo Gospodina da pošalje radnike u žetu svoju. Molimo i Mariju da nas zagovara kod svog sina Isusa da ostanemo uvijek Njegove, da tražimo Božju volju i spremno odgovorimo, kao što je Marija odgovorila.

Nešto iz pravila župskih sestara:

74. „Ljubav prema Bogu i bližnjemu izvire iz duboke duhovne povezanosti s Bogom. Ovako izrasla ljubav postaje izvor snažna apostolata. Zato sestre sa svom ozbiljnošću gaje duhovan život prema odredbama i predaju Crkve.“

Preminula časna sestra Fumica Kristina Božac

Uponedjeljak 20. travnja 2015. godine na mjesnom groblju u Sv. Mateju – Cere pokopana je č. s. Fumica Kristina Božac, iz Reda istarskih župskih sestara. U 65. godini života i 48 godini redovništva, okrijepljena svetim sakramentima, preminula je u subotu 18. travnja u pulskoj Općoj bolnici.

Sprovodne obrede te nakon toga i sprovođnu misu, u župnoj crkvi, uz koncelebraciju 18 svećenika, uime ordinarija predvodio je kancelar Biskupije preč. Sergije Jelenić, a prigodnu homiliju izrekao je vlč. Josip Kalčić, župnik u Sv. Lovreču Pazenatičkom, gdje je pokojnica bila na službi dugi niz godina sve do umirovljenja zbog bolesti. Prigodom početka njezina zemaljskog života, u ovoj crkvi 1950. obasjala ju je goruća krsna svjeća kao znak vjere i nade uskrsnuća, podsjetio je Propovjednik te nastavio: „Danas palimo uskrsnu svjeću kao znak iste vjere i nade u trenutku njezina prijelaza u nebo. Velikodušnim služenjem u ljubavi prenosila je mnogima to Kristovo svjetlo radom, radosnim služenjem i molitvom. Stojimo pred tajnom jednoga života, patnje i smrti. Svatko mora proći svoj životni put i na kraju se odijeliti od zemaljskog života. Vidimo to i u životu prirodi. I stoljetnim stablima dolazi kraj. Nepoznato nam je zašto netko dugo trpi, a drugi kratko, ali svatko mora prijeći granicu zemaljskog života u drugi život. U tim trenutcima vjera nam daje posebnu snagu za život, kao i nadu u bolji život s Bogom, što ostaje tajna Božje ljubavi prema čovjeku. Tijekom života svatko doživljava lijepo trenutke, ali i poteškoće, krize, patnje, što je proživljaval i pokojna s. Kristina. Upravo u ovo uskrsno vrijeme Bog je k sebi pozvao i sestruru Kristinu. Vjerujemo da ju je nagradio za sve ono dobro što je za života s poletom, vjerom i ljubavlju činila, osobito vjeronaukom, pomanjanjem svećenicima, rođacima i drugima te molitvom dokle god je nije napustila tjelesna snaga. Bog neka je nagradi. Nadamo se da je njezina patnja urodila plodom kod Boga. A naša molitva za nju bit će jedan dužni znak zahvalnosti. Suza za pokojnikom brzo ispari, cvjet na grobu brzo se osuši, a molitva ostaje vječno“, zaključio je vlč. Kalčić. Uz rodbinu te mnogobrojne prijatelje i znance pokojnice iz svih župa gdje je djelovala, sprovodu su nazoočile i sestre iz njezine Zajednice istarskih župskih sestara te druge redovnice. Kancelar Biskupije pročitao je izraze sućuti biskupa Dražena Kutleša.

Znala je strpljivo saslušati

Prigodne riječi o životu pokojnice izrekla je njezina pranećakinja Martina Fabris.

Fume Božac, časna sestra Kristina, rođena je u selu Čubani (Župa sv. Matej – Cere) 31. listopada 1950. kao šesto dijete roditelja Mate Bošca i Marije rođ. Kontošić. Osnovnu školu završila je u Žminju. Sa 16 godina odlazi u samostan kod časnih sestara u Pazinske Novake gdje se tijekom godine dana novicijata priprema za polaganje zavjeta. Zavjete je položila 1967. godine te je pristupila Redu župskih sestara, pod imenom s. Kristina. Od tada pa sve do umirovljenja bila je na službi u župama: Kaldir, Sveti Petar u Šumi, Pazinski Novaki, Sveti Lovreč Labinski te nakraju u Svetom Lovreču Pazenatičkom, odakle zbog bolesti (gubitka vida) te nesposobnosti za daljnji rad u župi, biva smještena u Obiteljskom domu Villa Fabris u Jelovcima (župa Kringa). Sestra Kristina je za života bila neumoran radnik na Gospodnjoj njivi. Radila je sve potrebne poslove na župi: vodila domaćinstvo, župni vjeronauk, pripremala djecu za svete sakramente, a ulaskom vjeronauka u školu hrabro se prihvatala posla vjeroučiteljice te je, uz doškolovanje u Zagrebu, predavala vjeronauk u OŠ Vladimira Nazora Pazin, a kasnije i u OŠ Joakima Rakovca u Svetom Lovreču Pazenatičkom. Časna Kristina je uvijek spremno pomagala svećenicima u potrebi, a bila je i vrlo gostoljubiva. Ni nas, rodbinu, nije zaboravljala, kako je voljela svoju braću Liberata i Rudiju te sestre Veroniku, Tinu, Mariju, šogoricu, šogore i sve nas nećake i nećakinje. Redovito bi nas darivala lijepom knjigom, prigodnim biblijskim stripom ili molitvenikom. Znala je strpljivo saslušati, ali i mudro savjetovati, djetetu pružiti pažnju, ali i starcu utjehu i pomoć. Bila je hrabra, požrtvovna i odlučna. Kada je bolest došla u njezin život, i nju je strpljivo podnosila. Puno je vremena provodila u molitvi i meditaciji, a osobito kada joj je bolest oduzela vid. „Sve treba primiti za dobro!“ bile su jedne od njenih posljednjih riječi. Uime rodbine želimo zahvaliti velečasnom Josipu Kalčiću, časnim sestrama Reda župskih sestara iz Pazinskih Novaka, svim svećenicima i časnim sestrama te svima koji su je u životu razumjeli, cijenili i pomagali. Osobito zahvaljujemo gospodi Meliti Kalajžić i njezinu obitelji te osoblju Obiteljskog doma Ville Fabris u Jelovcima. Zahvaljujemo također medicinskoj sestri Neviji iz Pule te svim liječnicima i medicinskom osoblju odjela Neurologije i Infektologije pulske Opće bolnice. Hvala dragome Bogu za njezin život, neka joj On koji je sama Ljubav bude vječna utjeha i nagrada, zaključila je pranećakinja. (G. K.)

BUZET I OKOLNE ŽUPE

Na ovim sam župama skoro devetnaest godina i osjeća se velik pomak naprijed. U tome mi puno pomaže đakon Želimir Bagavac koji će u lipnju mjesecu biti zaređen za svećenika i nadam se da će ga preuzvišeni g. biskup ostaviti na ovim župama... Bez zauzetih i aktivnih vjernika svega toga ne bi bilo. Ne mogu sve nabrojiti, ali spomenut ću vrijedne čitače, ministrante i djelitelje svete pričesti Ignaca Vučkovića i Željka Šćulca. Crkva u Buzetu jedna je od ljepših u našoj domovini i o njezinu uređenju brine gđa Vilma Brozolo. Ustrajnošću u molitvi, aktivnim sudjelovanjem vjernika, mjesečnim duhovnim obnovama i klanjanjem sve se više oblikujemo i prepoznajemo kao zajednica Kristovih vjernika, riječi su župnika Žmaka.

Župna crkva i zvonik u Buzetu

Župna crkva u Črnici

Crkva Svih svetih nedaleko Buzeta

Kratko o povijesti i statistici Župe...

Na brdu usred plodne doline kojom teče rijeka Mirna smjestio se stari grad Buzet kao utvrda, a ispod novi dio grada, zvan Fontana. Buzet se prvi put spominje 804. godine. Trg na kojem je smještena župna crkva Uznesenja Marijina isklesan je na živu kamenu. U župnoj se crkvi iz 1787. god. nalaze glasovite orgulje Gaetana Callida iz iste godine, kao i velika slika zaštitnice grada, slika Uznesenja Marijina na zadnjem zidu crkve te gotička pokažnica iz 1453. godine. U starom je gradu i crkva sv. Jurja na čijem je portalu upisana godina 1611.

Župa Buzet

U župi je ukupno dvanaest crkava. Župa broji oko četiri tisuće stanovnika, a katolika je oko tri tisuće. U prošloj su godini u župi bila 23 krštenja, 7 vjenčanja i 28 crkveno pokopanih. Župnik je Buzeta vlč. Marijo Žmak koji osim Buzeta ima još četiri župe: Sovinjak, Črnica, Brest i Slum, s rasponom od 60 km.

Župa Sovinjak ima 5 crkava sa župnom crkvom sv. Jurja i crkvicom sv. Roka, oslikanom freskama, u samom Sovinjaku. Župa broji 320 stanovnika. Prošle su godine bila dva krštenja, nijedno vjenčanje i pet sprovoda.

Župa Črnica ima tri crkve: župna crkva sv. Roka, crkva svetog Duha i sv. Lovra na groblju. Župa ima 170 stanovnika, a prošle godine nije bilo nijedno krštenje ni vjenčanje, a sprovođa je bilo pet.

Župa Brest ima tri crkve s glavnom crkvom Presvetog Trojstva, a župa Slum ima samo župnu crkvu sv. Mateja evanđelista s apsidom oslikanim freskama.

Župni zbor i Pastoralno vijeće

U Buzetu djeluje mješoviti župni zbor od dvadesetak pjevača i tri svirača: prof. Albert Buždon, Elvis Kodelja i Bojan Flego. Svi oni skladnim pjevanjem doprinose animiranju i boljem doživljavanju i slavljenju liturgije. U Buzetu djeluje Pastoralno vijeće od 11 članova: Josip Krajcar, Vilma Brozolo, Ignac Vučković, Đorđe Černeka, Ante Bazina, Emanuel Kodelja, Mile Lončar, Ondina Jakac, Bojan Flego, Valter Ošo i Barbara Kuharić te po jedan član iz župa Sovinjak i Črnica. Sastaju se dvaput godišnje, a teme su pastoral župa i materijalni radovi.

Caritas

Na području ovih župa djeluje župni Caritas, posebno za božićne i uskrsne blagdane, u obliku posjeta obiteljima i domu umirovljenika. Članovi su Caritas: Đurđa Črnac, Željko Šćulac, Andjela Klarić i Ante Bazina. Oni su na raspolaganju i dovode osobe iz Doma na nedjeljnu misu, a aktivni su i svakog prvog petka kada je misa i Krunica u Domu umirovljenika.

U Buzetu je redovita misa nedjeljom u 10,30 sati, a ostale župe ne mogu imati svake nedjelje svetu misu. Svake prve nedjelje u mjesecu, osim ljetnih mjeseci, imamo duhovnu obnovu u Buzetu, a sastoji se od Krunice, slavljenja, mise i klanjanja. Na ovoj misi sviranjem i pjevanjem predvode mladi koje okupljaju mlade obitelji proizašle iz udruge KUMI: Elvis, Emanuel, Leonela i Suzi Kodelja. Osim prvih nedjelja, klanjanje je u Župi i svaki treći četvrtak u mjesecu nakon mise. Od 2009. godine tijekom cijelog došašća imamo mise zornice koje su dobro posjećene i dobra su priprava za božićne blagdane. U Župi djeluje i molitvena zajednica koja se redovito okuplja drugi i četvrti četvrtak u mjesecu.

Riječ župnika

Na ovim sam župama skoro devetnaest godina i osjeća se velik pomak naprijed. U tome mi puno pomaže

đakon Želimir Bagavac koji će u lipnju mjesecu biti za-ređen za svećenika i nadam se da će ga preuzvišeni g. biskup ostaviti na ovim župama... Bez zauzetih i aktivnih vjernika svega toga ne bi bilo. Ne mogu sve nabrojiti, ali spomenut ću vrijedne čitače, ministrante i djelitelje svete pričesti Ignaca Vučkovića i Željka Šćulca. Crkva u Buzetu jedna je od ljepših u našoj domovini i o njezinu uređenju brine gđa Vilma Brozolo. Ustrajnošću u molitvi, aktivnim sudjelovanjem vjernika, mjesecnim duhovnim obnovama i klanjanjem sve se više oblikujemo i prepoznajemo kao zajednica Kristovih vjernika, riječi su župnika Žmaka.

Župna crkva u Sovinjaku

Proslava Nedjelje Božjeg Milosrđa

PULA U nedjelju 12. travnja, na Mali Uskrs, Nedjelja Božjeg Milosrđa svečano je proslavljenja u pulskoj župnoj crkvi sv. Pavla. Do prije tri godine pulske su redovnice iz Družbe sestara Milosrdnog Isusa proslavu blagdana organizirale u svojoj Kapeli Milosrdnog Isusa koja se nalazi u sklopu pulskog Doma za starije i nemoćne osobe Kuća skribi „Sv. Polikarp“, ili u dvorištu doma, no od pretprošle godine proslava se održava u župnoj crkvi sv. Pavla na čijem se području nalazi kapela. Priprava za ovogodišnje slavlje započela je trodnevnicom, a na redovitu svakodnevnu misu, klanjanje i molitvu na tu nakanu okupljali su se članovi laičkih duhovnih pokreta Katolička udruga Radnici Milosrdnog Isusa te Štovatelji Božanskog Milosrđa, kao i drugi vjernici Pule i okolice. Trodnevnicu je vodio vlč. Darko Zgrablić, župnik u Svetvinčentu. Na sam blagdan susret je započeo klanjanjem Presvetom Oltarskom Sakramantu tijekom kojeg je na raspolaganju bilo više svećenika za sakrament isповijedi, a u nastavku se molilo Krunicu i Litanije Božjeg Milosrđa. Svečano koncelebrirano misno slavlje predvodio je vlč. Zgrablić, u susavlju s generalnim vikarom Biskupije i župnikom pulske katedralne župe mons. Vilimom Grpcem, p. Krisztofom Rodakom, pavlinom, i župnikom domaćinom preč. Milanom Mužinom.

„Pružite mir jedni drugima“

Vlč. Zgrablić je u prigodnoj homiliji naglasio mir, koji nam Bog daje, a onda i mi pružamo jedni drugima, „mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem“, „idite u miru.“, „pružite mir jedni drugima“. Mir proizlazi iz prihvatanja činjenice da sve što imamo jest Božji dar i tek po prihvatanju toga u nas ulazi mir, naglasio je Propovjednik. Nadalje, potrebno je shvatiti činjenicu da ne zaslužujemo oproštenje, ali nam ga Bog ipak daje, prihvatanje toga dodir je Božjeg milosrđa koje istječe iz Njegova srca, a za prihvatanje toga trebamo biti otvorena srca, naglasio je vlč. Zgrablić. Tada možemo lakše i oprostiti jer shvaćamo da Bog nama opršta, zaključio je Propovjednik. Prije misnog slavlja uvodnom riječi pozdrava okupljenima se obratila s. Jaira Udovičić, predstojnica pulske kuće sestara Milosrdnog Isusa koja je, citirajući zapise iz Duhovnog dnevnika sv. Faustine, pojasnila uvjete primanja potpunog oprosta koji se može dobiti upravo na blagdan Božjeg Milosrđa te zahvalila svima koji su na bilo koji način doprinijeli organizaciji tog svečanog misnog slavlja. Misli su, uz mnogobrojne štovatelje Božjeg Milosrđa i vjernike iz svih župa Pule i okolice, nazočili i štićenici Kuće skribi „Sv. Polikarp“ o kojima se uobičajeno brinu sestre iz pulske zajednice Družbe sestara Milosrdnog Isusa, a pomažu im članovi laičkog pokreta Radnici Milosrdnog Isusa. Glazbene trenutke za cijelog trajanja programa animirali su članovi Udruge Radnici Milosrdnog Isusa iz Pule i Vodnjana. Po završetku misnog slavlja upriličeno je čašćenje relikvija sv. Faustine Kowalske i bl. Mihaela Sopoćkog, čime se uz prethodnu isповijed, sv. pričest, molitvu na nakanu Svetog Oca, sudjelovanje u pobožnosti u čast Božanskoga Milosrđa pred Presvetim te izmoljenim Vjerovanjem, molitvom Očenaš i zazivom „Isuse milosrdni, uzdam se u te!“, ispunilo uobičajene uvjete za potpuni oprost. Sestre Družbe Milosrdnog Isusa u Pulu su stigle 2000. godine ujesen, a blagdan Božanskog Milosrđa redovito se slavi od 2001. godine. Trenutno u Puli djeluju dvije sestre Milosrdnog Isusa, s. Jaira Udovičić i s. Jana Komenda. (G. Krizman)

Želimir Bagavac

„Tijekom petogodišnje svećeničke formacije i tijekom teološkog studija sazrela je klica zvanja koju je Gospodin posadio tko zna kad, najvjerojatnije za vrijeme žbukanja i zidanja i intenzivnog druženja sa župnikom Zecom, a možda i prije?! Tijekom petogodišnjeg života u sjemeništu pokušao sam se prepustiti Gospodinu da me On oblikuje, ne znam koliko je uspio, jedino što se nadam da će barem malo biti od koristi dragom Bogu, našoj istarskoj Crkvi i narodu kojemu će biti poslan služiti!“ Tako govori bivši profesionalni nogometni nogometni ligi.

L: Gospodine Bagavac, 21. lipnja 2015. u Labinu slavite svoju Mladu misu. Put do ove Vaše Mlade mise bio je na neki način „neuobičajen“. Što se to dogodilo prije otrilike devet godina kada ste odlučili napustiti profesionalni nogomet i trenersku karijeru i zamijeniti je „treniranjem“ ljudskih duša?

Gledajući svoju prošlost, pokušat ću smisleno odgovoriti na ovo teško pitanje. Teško je možda zbog toga jer je nezahvalno govoriti o sebi, a na poseban način govoriti o svećeničkom pozivu. Moj je put bio neuobičajen utoliko što sam se malo kasnije odlučio za duhovno zvanje, međutim, neki će reći da za zvanje nikad nije kasno, iako bi se i o tome dalo raspravljati. Što se ostalog tiče, smatram da je bio uobičajen put. Gledajući svoj život u svim fazama, mogu reći da sam nekako uvijek bio povezan s Crkvom i svećenicima. U mladosti sam bio redovit ministrant na nedjeljnim sv. misama, a ponekad je nas nekoliko ministranata čak i u običnim danima pomagalo tadašnjem župniku v.l. Viliću Grpcu s kojim smo bili u to vrijeme jako povezani.

I to je trajalo sve do srednje škole, nakon toga počeo sam se baviti nogometom na malo ozbiljniji način tako da sam pristupio NK „Istra“ iz Pule gdje sam preselio i živio 8 g., od 17. do 24. g. I u to vrijeme, iako sam imao puno više obveza, uvijek sam nastojao pronaći vremena za dragog Boga i sv. misu. Sjećam se da sam se uvijek prije utakmice znao kratko pomoliti, a kada sam bio slobodan, znao sam otići na sv. misu u crkvi sv. Antuna. Kada mi je istekao ugovor s NK „Istra“ pristupio sam NK „Vodnjan“, a nakon toga vratio sam se 2006. u svoj matični klub u Labin. Kada sam se vratio u Labin, imao sam malo više vremena pa sam tako i češće odlazio na sv. mise te sam tako upoznao tadašnjeg župnika v.l. Željka Zeca. S njim sam se sprijateljio i aktivno sudjelovao u župnim pastoralnim događanjima i u raznim građevinskim akcijama koje su se odvijale u župi. Otrilike tri godine prije odlaska u bogosloviju intenzivno sam se družio sa župnikom. On mi je bio i prijatelj i duhovnik i teološki tumač. Sjećam se tako jednog dana kada smo uređivali sadašnji pastoralni centar „MIROSLAV

BULEŠIĆ“ u gornjem Labinu. Župnik Zec je na koljenima žbukao jedan dio zida, a ja sam mu dodavao maltu, i budući da je bilo 12 h ili podne zvona su zvonila za EVANĐEOSKI POZDRAV. Tada je župnik skinuo kapu i zajedno smo izmolili Andeo Gospodnji te mi je potom nastavio tumačiti tu molitvu. Između ostalog, govorio mi je kako su se vjernici zagovarali Majci Božjoj u raznim nevoljama, pa i od progona Turaka. Bilo je tu raznih teoloških tema, ali i općenitih razgovora o svim životnim pitanjima. Paralelno s tim u meni se počela javljati neka želja za dubljom molitvom, razmatranjem Sv. pisma, neka spontana želja za duhovnim zvanjem. To je valjda župnik primijetio i prepoznao i u tome me svesrdno podržao. U razgovoru sa župnikom i, naravno, uz molitvu odlučio sam napisati zamolbu tadašnjem biskupu Ivanu Milovanu da bih pokušao upisati teološki studij i ako bude volja Božja, biti svećenik. Biskup je pozitivno odgovorio na moju zamolbu i 2009. uputio sam se u bogoslovno sjemenište Ivan Pavao II. u Rijeci. Tijekom petogodišnje svećeničke formacije i teološkog studija sazrela je klica

Mama, teta i sestrične na ređenju (s desna na lijevo)

Sa kolegama u sjemeništu nakon susreta s roditeljima

zvanja koju je Gospodin posadio tko zna kad, najvjerojatnije za vrijeme žbukanja i zidanja i intezivnog druženja sa župnikom Zecom, a možda i prije?! Tijekom petogodišnjeg života u sjemeništu pokušao sam se prepustiti Gospodinu da me On oblikuje. Ne znam koliko je uspio, jedino što se nadam da će barem malo biti od koristi dragom Bogu, našoj istarskoj Crkvi i naruđu kojemu će biti poslan služiti! Nakraju moram reći da je lakše bilo igrati nogomet ili biti nogometni trener nego "trenirati duše" za nebo, zato jer je ovo drugo puno odgovorniji "posao", odgovornije zvanje. Zato se toplo preporučam u molitve vaših čitatelja da Gospodin vodi moj budući svećenički život.

L: Kakve su bile reakcije Vaših roditelja, prijatelja, nogometara s kojima ste dijelili klubu kluba za koje ste igrali?

Reakcije su uglavnom bile pozitivne, moja mama, a i većina naše velike obitelji i rodbine, odgojeni su u tradicionalnom katoličkom duhu. Tako da su majka i rodbina sretni i ponosni što će imati svećenika u obitelji. Ovdje moram spomenuti pokojnu baku Andu koja je bila jako pobožna i članica franjevačkog 3. reda, nadam se da će i ona biti ponosna u Nebu! Što se tiče prijatelja, oni koji me bolje poznaju pozitivno su reagirali, a bilo je i nekih poznanika koji su se čudili i u nevjericu gledali na moj put. Moram reći da je njih ipak bilo u manjini.

L: Igrali ste u I., II. i III. HNL. Za koje ste klubove nastupali?

Za NK "Istru" iz Pule, NK "Vodnjan" i NK "Rudar". Kada sam se vratio u Labin, upisao sam trenersku akademiju pri HNS-u i stekao UEFA-B trenersku licencu, tako da sam jedno vrijeme bio i trener u školi nogometa u Labinu.

L: A kako je ta nogometna priča za pravo počela?

Nogometna priča počela je standardno. Počeo sam najprije igrati u osnovnoj školi,

nakon toga upisao sam se u NK „Rudar“ i tu sam prošao skoro sve uzraste u školi nogometa. Nakon jednog poznatog juniorskog turnira "Kvarnerska rivijera" na kojem sam proglašen najboljim strijelcem, kontaktirali su me neki ljudi iz NK „Istra“. Nakon dogovora između klubova i mene odlučio sam pristupiti NK „Istra“. Najprije sam igrao dvije godine za juniore i poslije, otprilike, šest godina za seniore. Nakon toga sam kratko prešao u NK „Vodnjan“, a potom u svoj matični klub NK „Rudar“. Mogu reći da sam Bogu zahvalan za taj dar. Uz talent i puno odricanja i treniranja uspio sam igrati na malo ozbiljnijoj razini i time upoznati puno dragih ljudi, ali i proći gotovo cijelu lijepu našu domovinu Hrvatsku. Stvarno prekrasno vrijeme i iskustvo u mom životu za koji sam neizmjerno zahvalan dragom Bogu.

L: Rođeni ste u Puli gdje ste i kršteni, a pričešeni i potvrđeni u Labinu gdje ste se školovali i odrastali?

Rođen sam 14. 2. 1979. u Puli, a kršten sam 24. 3. 1979. u župnoj crkvi sv. Antuna u Puli gdje smo živjeli tri godine. Nakon toga sam s mamom preselio u Labin tako da sam tu završio osnovnu i srednju školu. Naravno, tu sam se pričestio i krizmao za vrijeme župnika Vilima Grpca. U Labinu sam proveo djetinjstvo i maledaštvo a odmah nakon mature otišao sam ponovo u Pulu. Lijepo me uspomene vežu i za Labin i za Pulu.

L: Vrijeme petogodišnje svećeničke formacije počinje 2009. na teološkom studiju u Bogoslovnom sjemeništu "Ivan Pavao II." u Rijeci. Nova poznanstva, nova okolina, „nenogometno“ okruženje. Prepostavljam izmiješani osjećaji i doživljaji. Kako je to izgledalo?

Da, 2009. počinje moja svećenička formacija u Bogoslovnom sjemeništu "Ivan Pavao II." Jedno novo, ali opet prelijepo razdoblje u mom životu. Brzo sam se

priviknuo na nov način života (red, rad i disciplina bili su mi već poznati), dečki su me jako lijepo prihvatali (vjerojatno zbog nogometa koji smo često igrali u slobodno vrijeme) tako da sam se nakon mjesec dana osjećao kao da sam puno duže u bogosloviji. Prvi su dojmovi bili sjajni, nakon toga došli su i prvi ispiti. I tu je bilo malo napeto i stresno za mene. Morao sam najprije naučiti učiti, međutim, kako je vrijeme odmicalo, sve mi je lakše bilo i na tom polju. Trudio sam se koliko sam mogao i Gospodin me često nagradio tako da sam uglavnom redovito polagao ispite. U razgovoru s poglavarima i s duhovnikom i u svom osobnom odnosu s Bogom osjetio sam da je svećeničko zvanje volja Božja za mene. A zašto i kako baš "ja"...valjda će mi biti malo jasnije u Nebu :). Sve u svemu, mogu reći da je moj život u bogosloviji bilo nezaboravno i prelijepo iskustvo. Stekao sam puno divnih prijatelja, bili smo na raznim studenskim putovanjima, obišao sam prelijepu Crkvu i katedrale kod nas i u inozemstvu, studirao svete studije i ono najvažnije, obuhvatnije upoznao i zavolio svoga Gospodina.

Tako da ovom prilikom želim od srca zahvaliti svojim biskupima, umirovljenom biskupu Ivanu Milovanu koji me uputio u bogosloviju i sadašnjem ordinariju mons. Draženu Kutleši koji su mi to omogučili, a naravno i svim mojim poglavarima i svećenicima koji su nas vodili tijekom naše svećeničke formacije.

L: Dana 22. rujna 2014. uspješno završavate teološki studij i diplomirate. Koju ste temu obradili za završni rad?

Imao sam dosta "sreće" da sam na vrijeme i u roku položio sve ispite na 5. godini studija tako da sam se mogao više posvetiti pisanju diplomske radnje. Za temu sam izabrao: teološki govor o Mariji Bogorodici, kod naše omiljene profesorice dr. sc. Veronike Gašpar (s. Nela). Ona nam je predavala dogmatske predmete, tako je, između ostalog, predavala i Mariologiju. Naslov je radnje bio: *Stvarnost Marijinog Bogomajčinstva u izričaju kršćanske tra-*

dicije "Riječi" i "Slike". U prvom dijelu Radnje obradio sam teološki govor o Mariji Bogorodici kod crkvenih otaca, i to se, dakle, odnosilo na tradiciju "Riječi", a drugi se dio radnje odnosio na Bogorodicu u ikonografiji, i to je u svezi s tradicijom "Slike". U tom drugom dijelu, između ostalog, analizirao sam Bogorodicu u ikonografskom mozaiku Eufrazijeve bazilike u Poreču. Providnost je htjela da baš pišem o Mariji kojoj sam se često molio i kod nje zagovarao tako da sam i tu radnju navrime napisao i nakraju uspješno diplomirao 22. 9. 2014., vjerujem uz Bogorodičinu veliku pomoć.

L: Najčitanija i najprevođenija knjiga na svijetu, Biblia, postala je i Vaše najdraže štivo?

Zanimljivo je to da sam jednom prilikom u nekom intervjuu za lokalne novine u kojem sam govorio o nogometu odgovarao na pitanje koja vam je najbolja knjiga, i ja sam, između ostalog, odgovorio kako mi je najdraža knjiga Biblija. To je bilo puno prije moje odluke o svećeništvu, neznajući da će se s njom zaista družiti cijeli život. Sv. Pismo ili Biblija čudesna je i, kako je rekao jedan svetac: *Ona je kao neiscrpni rudnik zlata. Kopajući ovaj rudnik uvijek se otvara nova rupa i opet nova rupa, i kopajući sve dublje, čovjek se sve više*

obogaćuje... Nadam se da ćemo se u Nebu Bogom obogatiti.

L: Trenutno ste na župi u Buzetu gdje pomažete župniku u mnogobrojnim obvezama?

Gospodin biskup je odlučio da đakonski praktikum odslužim u župi Buzet. Malo prije đakonskog ređenja došao sam u Buzet gdje me sručano dočekao župnik Marijo Žmak. Nakon što sam se zaredio, počeo sam pastoralno pomagati našem župniku, najprije u blagoslovu obitelji, na nedjeljnim sv. misama kod pričešćivanja, zatim svaku drugu nedjelju propovijedam, podijelio sam dosad 4 sakramenta sv. krštenja, zatim vodim župne vjerouakne krizmanicima i prvičesnicima, i nakraju vodio sam oko 20-ak sprovoda. Nisu to mnogobrojne obveze, ali pomažem koliko mogu i u skladu sa svojom službom. Uvijek se može i treba više. Zahvaljujem našem župniku koji me očinskom ljubavlju prihvatio, koji mi pomaže i poučava me kako bih što bolje upoznao župnički i svećenički život. Zahvaljujem mu, između ostalog, za gostoprimstvo i ljubav kod zajedničkih nedjeljnih objedovanja, i njegovo sestri Katici koja nam izvrsno kuha domaću spuzu. Zahvaljujem i svim našim župljanima, koji su me lijepo prihvitali. To sam najbolje osjetio u blagoslovu obitelji gdje sam bio

srdačno dočekan i darivan raznim i istarskim delicijama. Ovim im putem svima od srca zahvaljujem na dobroti i susretljivosti. I jedna zanimljivost. Vlč. Dalibor Pilekić, iz moje rodne župe, isto je kao đakon došao na župu u Buzet, a mlađu misu imao je u Podlabinu gdje će i ja slaviti mlađu misu. Sada je župnik u Roču i puno mi pomaže raznim savjetima.

L: Uza sve obveze koje imate, ostaje li ipak malo vremena i za nogomet?

Nemam baš previše vremena za nogomet, a i vrijeme nas nije baš poslužilo. Samo sam jednom uspio s krizmanicima odigrati nogomet. Nadam se sada kad bude ljepše vrijeme, da ćemo se malo češće družiti na igralištu. Dobri su krizmanici što se tiče nogometa, ali još uvijek s kim god igram, moja ekipa uvijek pobijedi, tako da će morati još više trenirati da bi me uspjeli pobijediti.). Inače ove godine imamo 18 krizmanika i lijepo smo se sprijateljili. Samo se nadam da će se to prijateljstvo nastaviti i nakon krizme.

L: Što još ne znamo o Želimiru Bagavcu, a htio bi podijeliti s čitateljima Ladonje?

Nakraju želim javno zahvaliti Trojedinom Bogu koji me pozvao i učinio da budem njegov svećenik, svojoj majci na daru života i vjere, svim župnicima koji su me pratili ili će me pratiti na mom svećeničkom putu, svim svećenicima, a na poseban način sadašnjem župniku u Podlabinu vlč. Blažu Bošnjakoviću i Ordinariju naše istarske Crkve. Srdačno pozdravljam vaše čitatelje i toplo se preporučam u molitve da budem svećenik kako Bog zapovijeda. Od srca svima želim obilje Božjeg blagoslova!

L: Hvala Vam na ovom ugodnom druženju i možda u ovoj Godini posvećena života i ovaj razgovor bude nadahnucće za neke nove redovnike, redovnice ili svećenike.

mjuzikl, bez scenskih dodataka. Također i naziv mjuzikla približno prati izvorni naziv na talijansko "Fare della vita un dono" (Učiniti da život bude dar). Hrvatski je naziv "Život za život". (Iz knjižice Daniele Ricci: Život za život)

Čovjeku koji je od sramote spasio naše stoljeće

Kolbe je bio franjevac, redovnik i svećenik. Čovjek našeg vremena. Logoraš u paklu Auschwitza. Današnjem čovjeku, koji je duhovno izvjetrio, nije lako prodrjeti u njegov misaoni svijet, u dubinu njegove vjere i zanos ljubavi. A bez toga je Kolbe u životu i u smrti posve nerazumljiv, za nevjerne čak i psihopatološki sumnjiv. Nije lako zamisliti anđela u paklu. Redovnici će u Kolbeu, koji je već uzdignut na čast oltara, pronaći uzor redovničkog života, svećenici nedostiznoga pastoralnog radnika, a svijernici heroja kojemu se ne mogu prestati diviti. Ima li što i za nevjernike? Jest, ima. I oni bi mogli naslutiti kako se nadvladava smrt, ta po sebi neodgonetljiva tajna. A to i njih zanima. (o. Ivan Čuk, iz knjižice Daniele Ricci: Život za život)

NA DASKAMA ISTARSKOG NARODNOG KAZALIŠTA - GRADSKOG KAZALIŠTA PULA

Subota, 16. svibnja 2015., s početkom u 20 sati
Daniele Ricci: ŽIVOT ZA ŽIVOT, duhovni rock-mjuzikl

PREGLED MJUZIKLA

Mjuzikl je podijeljen u devet prizora, koji kronološkim redom prikazuju život poljskog redovnika, franjevca konventualca, fra Maksimilijana (Rajmundu) Kolbea. Svaki prizor zaključuje jedna glazbena tema. Prizori su obogaćeni priopovjedačem i videoprojekcijama, u svrhu boljeg i potpunijeg informiranja gledatelja i lakšega doživljaja konačne poruke mjuzikla. Mjuzikl je izvorno rađen na talijanskoj jeziku i u originalu se pomalo razlikuje od prilagodbe na hrvatski jezik. Ponajprije svojim obimom. Talijanska verzija sadrži čak 18 songova i zamišljena je kao koncertni

Blagoslovljen mozaik Milosrdnog Isusa

BRTONIGLA U crkvi svetog Josipa Radnika u Fiorinima, župa Brtonigla, u nedjelju 12. travnja 2015. godine svečano je proslavljen Mali Uskršnji blagdan Božjeg milosrđa. Svečano je misno slavlje u popodnevnim satima predvodio vlač. Sergije Jelenić, kancelar Biskupije. Na početku sve je pozdravio vlač. Željko Rajčić, župnik. Propovjednik je na temelju pročitanih misnih čitanja pokušao povezati našu stvarnost s prvom zajednicom vjernika. I današnja Crkva ima mnogo toga naučiti od prve Crkve. Zajedništvo i skrb jednih za druge u prvoj Crkvi poziv su i nama danas da vodimo brigu jedni za druge, da nitko ne bude sam, osamljen, napušten ili bez osnovnih sredstava za život. Bog je Stvoritelj svih ljudi i želi da se svi ljudi spase. Zato je poslao i svoga Sina Isusa Krista koji je prihvatio i muku i smrt da otkupi čovjeka, a svojim uskrsnućem pobijedio je smrt i dao čovjeku sigurnu nadu da će i on uskrsnuti. I upravo ta nada u uskrsnuće daje čovjeku snage da prolazi ovom zemljom čineći dobro poput Isusa i da uvijek bude miran, sretan i radostan, pa makar kroz život prolazio noseći križ. Isus je po križu došao do uskrsnuća. Tako će i vjernik. Poučeni od Isusa znamo da će i naš životni križ biti sigurnost spasa ne samo za nas nego i za one zbog kojih križ nosimo s ljubavlju. Na kraju misnog slavlja vlač. Jelenić blagoslovio je veliki mozaik Milosrdnog Isusa koji je postavljen na zid crkvice. Djelo je to umjetnika Nenada Matkovića, a dar je obitelji Nikole i Ljiljane Nikolov iz Fiorina. Tako je od danas ta crkvica bogatija za još jedno umjetničko djelo, uz više umjetničkih djela pok. umjetnika Aleksandra Rukavine. Slavlje su skladnim pjevanjem pratili članovi župnih zborova iz Brtonigle i Nove Vasi nad Mirnom. Oni su na kraju mise otpjevali još tri skladbe. Župnik je na kraju zahvalio svima koji su u bilo čemu doprinijeli toj proslavi. Svi su okupljeni zatim pozvani na zajedničko druženje i čašćenje. (G. K.)

Cvjetnica u Poreču

Iove je godine, tradicionalno, procesiju i misno slavlje o Cvjetnici u Poreču predvodio ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša. Nakon blagoslova maslinovih i palminih grančica na Trgu slobode ispred crkve Gospe od Anđela, mnoštvo, predvođeno Biskupom i koncelebrantima, krenulo je porečkom starogradskom jezgrom prema Eufrazijevoj bazilici gdje je svečano misno slavlje predvodio Biskup, uz koncelebraciju kancelara Biskupije preč. Sergije Jelenića, vicekancelara vlač. Vladimira Brizića, katedralanog župnika preč. Rikarda Lekaja te župnog vikara katedralne župe vlač. Hecatora Bernardeza Germade. (L)

Dijecezansko hodočašće pjevača u Mariju Bistrigu

Hodočastilo osamstotinjak pjevača, zajedno s tridesetak svećenika i porečko-pulskim biskupom Draženom Kutlešom

MARIJA BISTRICA Prvo hodočašće, ujedno i duhovna obnova, za članove župnih zborova Porečke i Pulske biskupije održano je u subotu 21. ožujka. Osamstotinjak pjevača, zajedno s tridesetak svećenika, predvođeni ordinarijem Draženom Kutlešom, hodočastili su u nacionalno marijansko svetište Majke Božje Bistričke. Nakon dolaska i kraćeg obilaska hodočasnici su se okupili u crkvi Svetišta na pobožnost Krunice koju je vodio porečki dekan preč. Rikad Lekaj, a desetice su predmolili vjernici iz raznih dekanata. Točno u podne, najavljenog svečanim oglašavanjem zvona svetišta, započelo je svećano misno slavlje koje je predvodio mons. Kutleša, uz koncelebraciju okupljenih svećenika. Uvodnim pozdravom okupljenima se obratio rektor bistričkog

svetišta mons. Zlatko Koren, istaknuvši da je ovo prvi put da u svetište hodočaste pjevači iz cijele jedne biskupije te pohvalivši pjevanje okupljenih. Nadodao je i nekoliko posebnosti kojima su Zagrebačka nadbiskupija i Porečka i Pulska biskupija povezane, uz ostalo, nedavnom beatifikacijom hrvatskih blaženika kardinala Stepinca i Miroslava Bulešića te činjenicom da je pomoći zagrebački biskup Valentin Pozaić naslovni biskup Pićanske biskupije.

Iz Biskupove propovijedi

Mons. Kutleša je u prigodnoj homiliji istaknuo neophodnost postojanja osjećaja za griješnu, kao preduvjeta za uspješnu molitvu. Kako bi potkrijepio netočnost uobičajenog shvaćanja da su grešnici samo kradljivci, ubojice ili kriminalci, Biskup je pojasnio

aspekte grijeha u životima običnog čovjeka. Na pitanje 'što je griješna' Propovjednik je u odgovoru obrazložio pet različitih riječi koje se u Novom zavjetu koriste za griješnu. Uobičajena riječ za griješnu, *hamartia* označava gađenje, ali isto tako i promašiti cilj. Donoseći primjer lika iz knjige engleskog književnika Charlesa Lamba, Biskup je oslikao dinamiku propusta u ljudskom životu: od u mladenačtvu "on će napraviti nešto", ubrzo se čovjek nađe u zrelim godinama kada za njega govore "on bi mogao napraviti nešto kad bi htio", no neminovalno dođe i vrijeme kada se o čovjeku govori "on je mogao nešto napraviti da je htio". Prije ili kasnije svi dođemo u situaciju da žalimo zbog nečeg što smo još mogli učiniti u životu, a nismo. Najčešće su to propusti i pogrešni stavovi prema članovima obitelji i

bližnjima. Temeljem toga vidimo, zaključio je Biskup, grijeh nije nešto što su izmisili teolozi, već je grijeh jednostavno nešto čime je prožet život, neki naš nedostatak u sferi onoga što bismo trebali ili morali biti. Druga riječ koju Novu zavjet koristi za grijeh jest *parabasis*, što znači koračanje preko crte. U tom kontekstu potrebno se zapitati: stojim li na pravoj crti koja razdvaja pošteno od nepoštenog, istinu od laži, izvrćemo li ili izbjegavamo istinu riječju ili šutnjom, napomenuo je Biskup. Treći je izraz za grijeh *paraptona* što znači okliznuti se, pasti. On označava situaciju u kojoj se nađemo iznenada, a potom 'otkližemo' daleko od istine i pravde, prijestup je to izabiranja pogrešnoga puta kada smo mogli odabrati pravi. Četvrta je riječ za grijeh *anomia*, bezakonje. Grijeh je to čovjeka koji zna zakon, zna moralna pravila, a ipak ih krši. Stari rimski pisac Ovidije za takve je napisao: „Vidim dobro i odobravam ga, a zlo slijedim.“ Peta riječ za grijeh jest *opheilema*, koja znači dug, označava propuste ispunjenja svojih dužnosti prema Bogu i čovjeku. Središnja ideja grijeha jest neuspjeh, u ostvarenju cilja, neuspjeh u slijedećem pravog puta, neuspjeh da se učini ono što se u životu moglo. Naposljetku, temeljno je shvatiti da se grijeh tiče svakoga čovjeka. Biskup je nadalje pojasnio što grijeh čini čovjeku. Grijeh u prvom redu ubija nevinost, svi naši prijestupi ostaju zabilježeni u našoj svjesnoj ili podsvjesnoj memoriji, i ostavljaju posljedicu na čovjeku. Grijeh nadalje ubija ideale, čineći nešto što ga je

donedavno zgražavalо, iako svjestan negativnosti svoga čina, čovjek pomicе granicu skrupula, i grijesi sve lakše. Grijeh ubija i volju, jer dok je u početku transgresivnost periodična, nakon nekog vremena postaje ovisnost. „Posij čin i ubrat ćeš naviku, posij naviku i ubrat ćeš karakter, posij karakter i ubrat ćeš sudbinu“, citirao je Biskup poznatu izreku.

Vrata su Božje prisutnosti uvijek otvorena

Na tragu izrečenog, Propovjednik je u nastavku homilije istaknuo glavne značajke života bez Krista. Takav život zna cijenu svega i vrijednost ničega, upravo kako se živi u današnje doba; život je to koji je okarakteriziran neposluhom, ne obazirući se na volju Božju, na glas savjesti i na moralne zakone. Današnji je život okarakteriziran vlašću požude koja čovjeka čini robom, ne samo tjelesnog, nego općenito težnje ka zbranjenom. Još je jedna oznaka života bez Krista: život koji slijedi požude tijela, što nije ograničeno na tjelesnost, već tu vreba i opasnost da čovjek podlegne riziku, primjerice, oholosti ili pretjerane ambicioznosti, te tako ljudska narav, onaj njezin najgori dio, zavlada čovjekom. Biskup je nadalje, u svezi s navedenim, objasnio Kristovo djelo za nas, njegov utjecaj nakon našeg grijeha i prijestupa. Kada grijeh oduzme nevinost, Isus milošću oprosta oduzima osjećaj krivice i dolazi nam reći da su nam vrata Božje prisutnosti uvijek otvorena. Grijeh ubija ideale, a Isus milošću ponovno oživljava

ideale te tako život ponovno postaje ispunjen. Naposljetku Isus oživljava i obnavlja izgubljenu volju, okrjepljuje ju, učinkom velike ljubavi koja pročišćuje i upućuje na dobrotu. Jednostavno, zaključio je Biskup, ljubav prema Kristu okrjepljuje i obnavlja našu volju prema dobru.

Posjet redovnicama karmeličankama

Po završetku misnog slavlja, i kraće stanke, hodočasnici su imali prigodu za posjet redovnicama karmeličankama u obližnjem samostanu. U poslijepodnevnim satima hodočasnici su, predvođeni Biskupom i svećenicima, sudjelovali na pobožnosti Križnog puta po veličanstvenoj bistričkoj kalvariji.

Hodočašće je organiziralo dijecezansko Vijeće za liturgiju i crkvenu glazbu na čelu s pročelnikom preč. Milanom Zgrablićem. On je i urednik knjižice sa svim molitvenim i glazbenim tekstovima te informacijama koja je tiskana za to hodočašće. Koordinator putovanja bio je vlč. Mladen Matika, voditelj pjevanja tijekom mise i Križnog puta bio je vlč. Rudolf Koraca, ceremonijar preč. Rikard Lekaj, a tekst Križnog puta korištenog za tu prigodu napisao je, i tijekom pobožnosti čitao, vlč. Darko Zgrablić. Želeći im iskazati zahvalnost za ustrajnu i vrijednu službu u Crkvi, putovanje je bilo dar pjevačima od strane Biskupije i župa. (IKA)

Hodočašće u Mutvoran

Na Uskrsni pondjeljak jedna skupina hodočasnika iz Marčane krenula je na malo hodočašće prema akropolskom naselju smještenom u jugoistočnoj Istri, iznad doline koja se od Prodola spušta do zaljeva Budava, u Mutvoran. Povijest Marčane usko je povezana s obližnjim Mutvoranom. Naime, do 1853. g. Marčana je bila u sastavu mutvoranske župe, a od tada u sastavu mutvoranske kapeljanije te je tek 1912. g. postala samostalna župa. Vjernici iz Marčane od davnina su hodočastili u Mutvoran na Uskrsni pondjeljak kako bi iskazali čast i slavu uskrsnom Gospodinu. Iako je tijekom vremena ovo hodočašće pomalo bilo palo u zaborav, na inicijativu nekolicine vjernika ponovno je obnovljeno pred 10 godina te je postalo vjerski običaj u našoj župi. Hvalevrijedan je to običaj kada se Crkva upravo na Uskrsni pondjeljak spominje puta uskrslog Isusa u Emaus s dvojicom učenika koji ga prepoznaše tek po lomljenju kruha. Stigavši u Mutvoran,

hodočasnici su zajedno s ostalim vjernicima proslavili sv. misu u crkvi sv. Marije Magdalene koju je predvodio vlč. Gracijano. Po završetku euharistiskog slavlja

rastali smo se uz agape, u molitvi i pjesmi okupljeni oko zajedničkog stola kako nas je Krist, naš Gospodin, poučio na svojoj posljednjoj večeri. (Nicol Radolović)

Obitelj je mjesto gdje je moguće živjeti poput slike obitelji

DRUGI NACIONALNI SUSRET HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI

RIJEKA, TRSAT Od ranoga jutra u nedjelju 19. travnja pristizale su u svetište Majke Božje Trsatske rijeke hodočasnika na središnju proslavu Drugog nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji. Središnje euharistijsko slavlje u zajedništvu s apostolskim nuncijem u RH mons. Alessandrom D' Erricom, hrvatskim biskupima te predstavnikom BK BiH mons. Markom Semrenom, predslavio je zagrebački nadbiskup, kardinal Josip Bozanić, a propovijedao predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj mons. Valter Župan.

Okupljene je na početku pozdravio domaćin, riječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Ivan Devčić zaželjevši da se Gospodin nastani u našim srcima i obiteljskim domovima. "Upravo smo se radi toga, po uzoru na apostole i prve učenike sabrane u Dvorani posljednje večere, i mi ovdje, u našem hrvatskom Nazaretu, okupili iz svih krajeva naše domovine, iz Bosne i Hercegovine i iz inozemstva, da zajedno s Marijom, Majkom Crkve, molimo dar Duha Svetoga za nas, naše obitelji, za našu lijepu domovinu i sve njezine ljudе. Došli smo noseći u sebi veliku potrebu i želju za preporodom, za istinskom obnovom, za životom u punini", kazao je Nadbiskup.

U nastavku je pozdravio visoke uzvanike, među njima i predsjednicu RH Kolindu Grabar Kitarović. U svojoj rođnoj nadbiskupiji predsjednica je izrazila radost zbog dolaska rekavši da je obitelj stup društva te da se mora učiniti puno više kako bi se njegovale obiteljske vrijednosti. Dodala je kako bi se osobito trebalo pomoći mladim

obiteljima na koje se odražava teška gospodarska situacija u kojoj se zemlja nalazi.

Apostolski nuncij u RH mons. D'Errico pročitao je poruku državnog tajnika Svete Stolice, kardinala Pietra Parolina u kojoj je istaknuo da Sveti Otac neumorno naviješta kako je uloga kršćanske obitelji, nekoć i sada, snagom sakramenta ženidbe svijetu naviještati Božju ljubav i blizinu. Polazeći od ovoga navještaja, rađa se životvorna obitelj koja žar ljubavi polaže u središte svoga duhovnog i ljudskoga djelovanja. Susret je hrvatskih katoličkih obitelji poput jedne uvertire predstojećim znakovitim događajima za život Crkve: Svjetskom susret obitelji u Philadelphiji i Biskupskoj sinodi. Molimo stoga zajedno da, preko ovih događaja, Crkva pronađe prikladan put rasuđivanja i prihvatanja onih pastoralnih sredstava koja će obiteljima pomoći u suočavanju s izazovima našega vremena, u svjetlu i snazi Evandelja, stoji u poruci koju je pročitao apostolski nuncij. "Njegova Svetost žarko želi da hrvatski katolici, u potpunoj vjernosti Kristu i Crkvi, budu odvažni svjedoci velikoga dostojanstva i životne važnosti obitelji, zalažući se ne prestano za njezin rast i razvoj na svim poljima društvenoga života."

Predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj mons. Valter Župan u prigodnoj propovijedi poručio je da na Trsatu pristaju riječi koje je papa Pavao VI. izrekao prigodom posjeta Nazaretu: „Neka nas upravo Nazaret podsjeti što je obitelj, zajedništvo obiteljske ljubavi i neka nam pokaže kako je sladak odgoj u obitelji, koji ne može

ništa drugo zamijeniti, neka nas nauči koja je prirodna uloga obitelji u društvenom poretku.“

Dodao je kako je Isus dolaskom na svijet u jednoj obitelji pokazao da je to prirođan ambijent za rast zdrave i uravnotežene osobe. "Sve drugo što se protivi tom Božjem planu suluda je laž koja samo hoće upropastiti jadnog čovjeka. Dragi roditelji, muževi i žene, želite li dobro sebi, svojoj djeci, ovom narodu i domovini koju nam je Bog dao, ovoga se držite." U nastavku je kazao kako je u ovom vremenu punom vike, stresa i nemira, potrebno zastati i razumjeti da smo potrebiti Božjih savjeta. Poručio je kako obitelj nije mjesto gdje se rađa agresivnost, već je ona mjesto gdje je moguće živjeti onako kako se živjelo u obitelji Josipa i Marije.

Upozoravajući na činjenicu da je Hrvatska zemlja u kojoj se mladi sve kasnije odlučuju na brak, istaknuo je kako je Crkva u Hrvatskoj svjesna teških prilika u kojima žive mnoge obitelji te zahvalio svima koji su osjećaju s njima i pomažu u okviru svojih skromnih mogućnosti. „Smatramo svojom dužnošću reći da bi se mnoga sredstva trebala preusmjeriti na dobro obiteljima, umjesto da se troše u beskorisne, moralno štetne i zanemarive svrhe. U pitanju je opstojnost naroda. Od onih koji su postavljeni predvoditi, očekuje se da imaju sposobnost rasuđivanja i hrabrost preuzimanja teških odluka“, poručio je mons. Župan.

U nastavku se obratio ženama i majkama rekavši kako su one prve imale hra-

brost pratiti Isusa na križnom putu, prve svjedočile o Njegovu uskrsnuću i prve javljale radosnu vijest. „Vi ste vjesnice života i radosti“, kazao je predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj. Upozorio je na lošu demografsku sliku Hrvatske i društva u kojemu dijete postaje teret, a ne radost te istaknuo potrebu dublje vjere, veće nade u budućnost i više ljubavi prema životu u društvu u kojemu živimo.

Na kraju misnoga slavlja predsjednik HBK mons. Želimir Puljić zahvalio je svim obiteljima na dolasku istaknuvši da su one nositeljice života, nada i budućnost Hrvatske. „Vi ste sakramentom ženidbe postali ‘intimne zajednice života i ljubavi’ (GS 48) te kao takvi osposobljeni biti prvom životnom stanicom društva i prvom školom društvenih vrlina.“ Potaknuo je obitelji da budu ponosne na hrvatske i katoličke korijene te vjerne savezu kojim ih je Bog povezao i učinio da žive u zajedništvu te kao prva životna stanica društva budu u službi života i izgradnje Božjeg kraljevstva na zemlji. Na kraju je najavio Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji koji će se za tri godine održati u Prasvetištu Gospe od Otoka u Solinu.

Središnjem euharistijskom slavlju prethodio je bogat program ispunjen svjedočanstvima obitelji iz cijele Hrvatske, glazbom Nadbiskupijskog zabora mlađih i orkestra djece i roditelja te izradom Nazaretske kućice. Liturgijsko su pjevanje animirali združeni zborovi. (H. A.)

Uspomene i sjećanja iz dviju domovina

Kad se nekad odlazilo od svoga doma u svijet, ponijele bi se fotografije najbližih osoba i neke drage uspomene. Od toga se živjelo, tješilo i to je bila „tiha veza“ s onima doma. Pisma su bila jako važna, iako su najčešće putovala jako dugo. Ponekad bi, nažalost, pisma prestala stizati. Žene bi s djecom ostajale same i s nostalgijom su nastajale brojne iseljeničke pjesme u hrvatskom narodu. Od poznatijih su i „Vratise, mili čale“, „Daleko je moje selo malo“ i druge.

Ikao što su se nosile uspomene iz doma u tuđinu, tako se na povratku iz tudine nose još brojnije i različitije uspomene i sjećanja na ondašnji život i rad. Svjedoci smo brojnih uspješnih Hrvata u svijetu. Mnogi su u čežnji za Domovinom pisali pjesme ili druga književna djela sjećajući se običaja, tradicija ili teških povijesnih razdoblja zbog kojih su bili prisiljeni napustiti svoju zemlju. Svaki iseljenik ima svoju zanimljivu priču, ali samo su neki koji to i ispričaju.

Izložba iz Švedske

Nedavno je u Puli u prostorima Podružnice Hrvatske matice iseljenika postavljena izložba fotografija, novinskih članaka, predmeta i suvenira iz Švedske koje je Slavica Božičević marljivo skupljala u Švedskoj, a danas su to drage uspomene, ali i dokumentirana građa njezina životnog puta u Švedskoj. Ovdje je u novinskim člancima i na fotografijama izneseno njezino bogato životno iskustvo i suradnja s Hrvatskim zajednicama na raznim kulturnim i humanitarnim projektima za domovinu Hrvatsku, posebno u vrijeme Domovinskog rata. U svome je izlaganju gospođa

Slavica rekla: „Nije bilo lako promjeniti sve običaje, naučiti jezik, naći posao, snaći se i osjećati ugodno u stranoj zemlji i još s klimom duboko ispod nule. No, to me nagnalo da krenem ispitivati vlastite sposobnosti, učiti, napredovati, raditi s iseljenicima i vidim sličnosti, a ujedno i različitosti među kulturama. Integracije, asimilacije, sve je to postalo dio moga života i navelo me na daljnje učenje, na rad u raznim područjima.“

Slavica Božičević, povratnica iz Švedske

Svestrana, po zanimanju i angažmanu, gospođa Slavica Božičević, povratnica iz Švedske, danas i dalje vrlo angažirano živi u Rovinju. Prema njezinim riječima Švedska joj je omogućila osoban razvoj i obrazovanje na više područja. Kao ekologinja i novinarka bila je čest predavač na educiranju Švedana o zaštiti okoliša, zaštiti i korištenju vode i drugih vrijednih tema osvjećivanja čovjeka za zaštitu prirodnih resursa. „Zahvalna sam za svoje 24 godine života u Švedskoj, i to su najljepše godine moga životnog puta. Puno sam naučila i osjećala se korismom u svome radu za boljšitak društvene zajednice.“ Švedski je, kaže, naučila dosta lako, možda jer joj ide učenje jezika i zbog sklonosti prema poeziji. Tijekom te 24 godine života u Švedskoj, realizirala je brojne izložbe o narodnoj tradiciji u svijetu, održavala radionice zdravstvene i ekološke tematike, a tri je godine radila i na radiopostaji Jonkoping, gdje je vodila kulturni i dječji program. Ona je aktivna članica međunarodnih organizacija, UN-a, UNICEF-a, Žene za mir i slobodu, a šest je godina radila i u amaterskom kazalištu u Švedskoj. Gospođa Slavica je za svoje umirovljeničke dane odabrala povratak u Hrvatsku, i to u Rovinj, iako i dalje često putuje u Zagreb i

Angelo Valle Jano

Angelo Valle:

„Moja Istra“
Kad bura ili jugo tuče,
Daž pere ili sunce grije,
Ti si mi jednako draga,
Ti si mi najmilije.
Daleko od tebe, u tujen svitu,
Dok tilo ima ča si zaželi,
H tebi, sve više, ljubav me vuče,
Za tobom me srce steže i duša boli.
Kad noći su duge i sjeverni vitar šviće,
Zaspati ne moren, kroz glavu mi misli lete,
U srcu čujen i nosin tvoj kanat,
Stari dragi balun, mih i roženice.
Na svitu ni za me zemlje,
Ka bi mi tako draga bila,
Kako ča si mi ti draga,
Istro moja, kamenita i mila!

Rakalj. I oni su donijeli svoje uspomene. Dario je nastavio *kantati* po rakljanski kao da nikad nije napustio svoje selo. Angelo, poznatiji kao „Jano“, još je u Švedskoj počeo pisati pjesme o svome Raklju i o svim feštama koje je narod slavio. Po povratku je izdao knjigu pjesama pod nazivom „Moj Rakalj“. Njegova pjesma „Moja Istra“ puno govori kako je to živjeti daleko od svoga kraja.

U druženju s iseljenicima predloženo je da se na ovaj način i drugim povratnicima

u Istri omogući da na slične načine prikažu svoj rad i život u iseljeništvu.

Hrvatsko iseljeništvo u Švedskoj

U Švedskoj živi oko 35 000 Hrvata i njihovih potomaka. Tradicionalno naseljavaju južni dio Švedske, poglavito područja gradova Göteborg i Malmö, kojima je u određeno vrijeme bila najpotrebnija radna snaga njihova profila. Početci doseljavanja Hrvata sežu na kraj 50-ih i početak 60-ih godina prošlog stoljeća, kada se doseljavaju uglavnom ekonomski, manjim dijelom politički emigranti. Značajnije doseljavanje Hrvata uslijedilo je između 60-ih i 70-ih godina. Riječ je o pretežito ekonomskoj, no velikim dijelom i hrvatskoj političkoj emigraciji, poglavito iz Bosne i Hercegovine. Trend doseljavanja stagnira u 70-im i 80-im godinama, a sljedeće se značajnije doseljavanje Hrvata u Švedsku dogodilo tijekom rata u BiH, kada znatan broj Hrvata u ovu zemlju dolazi kao izbjeglice. Posebni zakoni o pravima i obvezama useljenika ne postoje te se stranim državljanima omogućuje isti radno-pravni i socijalni tretman, kao svim građanima zemlje primateljice. Na snazi su određeni zakoni koji reguliraju useljenje, primitak državljanstva, stalni boravak, privremeni boravak i azil. Važno je također napomenuti da Republika Hrvatska sa Švedskom primjenjuje međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju.

Hrvatske udruge i katoličke misije

Hrvatski su iseljenici organizirani još od 1978. godine u udrugama u kojima održavaju hrvatsku tradiciju i kulturu i školu učenja hrvatskog jezika. Utemeljili su Savez hrvatskih društava (<http://www.kroatiskariksforbundet.org>), kao krovnu organizaciju koja okuplja hrvatska društva u Švedskoj. Gotovo svaki veći grad u Švedskoj ima hrvatsko društvo.

Hrvatska katolička misija u Švedskoj čimbenik je kohezije, očuvanja vjerskog i nacionalnog identiteta među iseljenicima. Misije su utemeljene u Stockholm, Jonkopingu, Göteborgu i Malmö. Tamo se hrvatski iseljenici, osim zbog duhovnih i vjerskih potreba, okupljaju i zbog kulturno-društvenih interesa, razmjenjujući svoja iskustva, doživljaje i potrebe. (Ana Bedrina)

Predavanje "Mladi i današnjica"

PAZIN Don Damir Stojić, studentski kapelan u zagrebačkom Studentskom domu "Stjepan Radić", održao je u srijedu 8. travnja u Pazinskom kolegiju predavanje „Mladi i današnjica“. Susret je organiziralo Katoličko društvo prosvjetnih djelatnika Istre mons. Antuna Heka povodom obilježavanja obljetnice smrti nekadašnjeg ravnatelja Kolegija čije ime Društvo nosi. Predavač je predstavila prof. Orijana Paus, tajnica Društva. Uzevši kao nit vodilju pet rečenica koje su stradalnički najčešće izgovorili tijekom posljednjih razgovora netom prije pogibije u zračnom napadu na Twin Towerse u New Yorku 11. rujna 2001. godine, predavač je pred prepunom velikom dvoranom Kolegija vrlo jednostavnim, zabavnim i poticajnim nastupom izložio temeljne značajke i poteškoće u duhovnom životu i međuljudskim odnosima te uz osobno svjedočanstvo stavio naglasak na savjete mladima kako održati i razviti svoju vjeru te izgraditi zdrave emocionalne životne odnose u današnjem svijetu. Don Stojić je također povukao paralelu s Isusovim riječima na križu, no, naglasio je: „Nemojte čekati posljednje trenutke, imajte te riječi svaki dan na umu.“

"Volim te!"

Uvjerljivo prva, najučestalija riječ kod stradalnika bio je uzvik „Oh my God!“ Treba imati ime Božje na ustima svaki dan, a to znači stvoriti odnos sa živom Bogom, upoznati ga u svome životu, naglasio je predavač. Drugi je najčešći izraz kod stradalnika bio: „Oprosti mi!“ Isus je molio 'Oprosti im, Oče, jer ne znaju što čine', i mi u životu moramo opravštati i primati oproštenje u sakramentu isповijedi. Crkva, poput majke, uvijek i uporno obznanjuje grijeh, upravo iz ljubavi prema čovjeku, i potiče čovjeka na sakrament pomirenja, iz Ljubavi. Opravštanje nije isto što i pomirenje, oprostiti znači blagosloviti i ne željeti osvetu. Treći povik kod stradalnika u New Yorku bio je zaziv Majke, i Isus je nama s križa ostavio svoju majku, naglasio je don Stojić. Majku Božiju volimo jer je jedna od nas, a instinktivno je volimo jer je savršenija nego što ćemo mi ikada postati. Četvrta najčešća riječ stradalnika bila je: „Vidimo se!“, čime su izraženi nada, ufanje, katolik si ne može dopustiti krizu beznađa jer, piše sv. Petar, „budite uvijek spremni obrazložiti nadu“. I nakraju, peti najčešći povik stradalnika bio je: „I love you!“, „Volim te!“ Ljubav sv. Ivan apostol u svojem Evangeliju spominje čak 144 puta, Ljubav za koju Židovi nisu imali prikladnu riječ, Ljubav koja znači davati za nekoga sve, izgarati, i ne tražiti ništa zauzvrat. Upravo je u kontekstu toga predavač savjetovao okupljenim mladima neka ne pristaju na plagijate ljubavi, i u tom smislu preporučio *love test*: staviti ime druge osobe umjesto riječi ljubav u Hvalospjevu ljubavi, i samo je ljubav koja odgovara tim kriterijima prava ljubav, rekao je don Stojić. Predavač je zaključio savjetima posebno za djevojke i posebno za mladiće. Djevojkama je preporučio neka paze na svoje emocije, posebno kada upoznaju mladiće putem društvenih mreža na internetu, i neka se ne truju plagijatima ljubavi iz romantičnih knjiga i filmova, nego neka čuvaju svoje srce za pravu Ljubav. Mladićima je pak savjetovao neka se čuvaju pornografije, te velike opasnosti i problema današnjice, navodeći njezine ogromne posljedice i destruktivan učinak na emotivnu sferu osobe, a kasnije i na obiteljski život. Ovisnost o pornografiji stvara osobu nesposobnu za jedan normalan emotivni odnos, naglasio je predavač. Susret je zaključen različitim pitanjima o odgoju, molitvi i drugim temama. (G. Krizman)

Zapreka za sklapanje ženidbe i nedostatci u ženidbenoj privoli

Današnji *Zakonik kanonskog prava* ima 12 ženidbenih zapreka (kan. 1083 – 1094) koje čine „osobu nesposobnom za valjano sklapanje ženidbe“ (kan. 1073). „Ženidbena zapreka je objektivna izvanskska okolnost ili činjenica koja snagom određenog zakona ili pozitivne odredbe čini neku osobu nesposobnom da valjano sklopi ženidbu.“ (V. Blažević, *Ženidbeno pravo Katoličke crkve*, str. 76). Ženidbene zapreke s obzirom na njihov izvor dijelimo na: zapreke božanskog prava (koje proizlaze iz naravnog ili pozitivnog božanskog zakona) i crkvenog prava (uspstavljenje od vrhovne crkvene vlasti, usp. kan. 1075§2). Pokrajinski sabori, biskupske konferencije, dijecezanski biskup ne mogu uspostavljati nove crkvene zapreke, ali mjesni ordinarij zbog opravdanog razloga može privremeno zabraniti određenu ženidbu (usp. kan. 1077§1). Zapreke božanskog prava obvezuju sve ljude (vjernike i nevjernike), dok one crkvenog prava obvezuju samo članove Katoličke Crkve. Od zapreka crkvenoga prava može se dobiti oprost od mjerodavne crkvene vlasti jer je te zapreke ustanovila Crkva i one ostaju pod njezinom vlašću. Također, „samo vrhovna crkvena vlast ima pravo vjerodostojno izjaviti kad božansko pravo ženidbu zabranjuje ili čini nevaljanom“ (kan. 1075§1). Zapreke su božanskog prava: potpuna spolna nemoć, prijašnji ženidbeni vez, krvno srodstvo u pravoj liniji.

S obzirom na razlog, osobne se zapreke mogu podijeliti u 4 skupine:

1. fizička nesposobnost

- pomanjkanje životne dobi (kan. 1083): kanonska doba za mušku osobu 16, a za žensku 14 godina. Hrvatska biskupska konferencija i građanski zakon za sklapanje ženidbe propisuju navršenih 18 godina; dopuštenje za prisustvovanje ženidbi maloljetnika daje mjesni ordinarij (usp. kan. 1071§1, br. 6);
- spolna nemoć: može biti prethodna (prije privole) i trajna (kan. 1084); neplodnost nije zapreka za ženidbu, uz obdržavanje kan. 1098.

2. pravna nesposobnost:

- prijašnja ženidbena veza (kan. 1085); ona uvijek traje, osim ako se utvrdi ništavnost ili razriješi ili umre jedan od supružnika;
- različitost vjere (kan. 1086): jedna je stranka krštena (katolik), a druga je nekrštena; ovdje treba razlikovati mješovitu ženidbu (obje su osobe krštene: jedna u Katoličkoj Crkvi, a druga u nekoj drugoj Crkvi ili crkvenoj zajednici) koja nije zapreka nego zabrana (kan. 1124);
- sveti red (kan. 1087);
- javni doživotni zavjet čistoće u redovničkoj ustanovi (kan. 1088).

3. zapreka koja se odnosi kao kažnjivo djelo:

- otmica ili zadržavanje ženske osobe radi sklapanja ženidbe (kan. 1089);
- brakoubojstvo (kan. 1090).

4. rodbinski odnos:

- **krvno srodstvo** (kan. 1091); gledano etimološki, riječ je o osobama koje imaju istu krv, gledano pravno riječ je o osobama koje proizlaze iz istog krvnog korijena; zapreka postoji u ravnoj lozi uvijek (otac, sin, unuk), a u pobočnoj lozi sve do četvrtog stupnja uključivo:
 - *brat i sestra (drugi stupanj)*
 - *stric i nećakinja (treći stupanj)*
 - *stric i unuka (4. stupanj)*
 - *bratić i sestrična (4. stupanj)*
- tazbina (kan. 1092): u ravnoj lozi;
- javna čudorednost (kan. 1093): prvi stupanj ravne loze; zapreka se odnosi na muža i ženinu majku ili kćeri; između žene i muževljeva oca ili sina;
- zakonsko srodstvo iz posvojenja (kan. 1094): uvijek u ravnoj lozi i do drugog stupnja u pobočnoj lozi; odnosi se na posvojenu djecu pa je stoga nevaljana ženidba između posvojitelja i posvojene djece (1. stupanj), kao i posvojitelja i djece posvojene osobe (2. stupanj); također u pobočnoj lozi između posvojenika i vlastite djece posvojitelja, kao i onih koji su posvojeni (netko je posvojio više djece od različitih roditelja, ta se djeца ne mogu između sebe oženiti).

Nedostatci u ženidbenoj privoli

Danas najčešći razlog pokretanja parnice za utvrđivanje nevaljanosti ženidbe jest nedostatak u ženidbenoj privoli. Privola je bitan i najvažniji element ženidbe “u nastajanju” (u vjenčanju). Nakon izricanja privole nastaje ženidba kao trajno stanje, a izvršena je tek nakon bračnog čina. Izvansko očitovanje privole traži se za valjanost ženidbe. Međutim, ženidbena privola može biti posve isključena ili tako manjkava da je po odredbi zakona pravno nevaljana te nema pravnog učinka. Najčešći pravni temelj za utvrđivanje ništavnosti ženidbe i ženidbene privole jesu:

1. nedovoljna sposobnost služenja razumom, težak manjak prosuđivanja o bitnim ženidbenim pravima i dužnostima, težak razlog psihičke naravi o nemogućnosti preuzimanja bitnih ženidbenih obveza (usp. kan. 1095);
2. nedovoljno znanje da je ženidba trajna zajednica između muške i ženske osobe usmjerene k rađanju djece (usp. kan. 1096);
3. zabluda u osobi i zabluda u osobini osobe (usp. kan. 1097);
4. zavedenost radi zadobivanja privole zlonamjernom prijevarom (usp. kan. 1098);
5. zabluda o jednosti ili nerazrješivosti ili sakramentalnom dostojaanstvu ženidbe (usp. kan. 1099);
6. himba ili isključenje pozitivnim činom volje same ženidbe ili nekog bitnog sastavnog dijela ili nekog bitnog svojstva ženidbe (usp. kan. 1101§2);
7. prisila ili velik strah nanesen izvan, koji je bio jedini razlog sklapanja ženidbe (usp. kan. 1103);
8. smetnja ili manjak oblika (usp. kan. 1107).

U sljedećim brojevima Ladonje svaku cemo od ovih zapreka pobliže predstaviti.

Blagoslovljen kip mons. Giuseppea Del Tona

VODNJAN Brončani kip mons. Giuseppea Del Tona, poznatog vatkanskog latinista, rođenog u Vodnjanu, blagoslovio je u subotu 11. travnja porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša. Svećanost posvećena tom iznimnom svećeniku, rođenom Vodnjancu, koji je u 65 godina provedenih u Rimu bio u službi čak šestorice papa, započela je misnim slavljem koje je Biskup predvodio uz koncelebraciju vlč. Ilije Jakovljevića i župnika preč. Marijana Jelenića. Uvodnu je riječ izrekao vlč. Jakovljević koji je, uz ostalo, čestitao okupljenoj rodbini mons. Del Tona na činjenici da je njihova obitelj dala jednu tako značajnu ličnost te im poželio da u budućnosti isto tako iznjedri još koje duhovno zvanje. Misno je slavljе služeno za, kako je rekao Biskup na početku mise, tog iznimnog sina vodnjanske župe, koji je život posvetio univerzalnoj Crkvi, služeći papama kao latinist. Homiliju je izrekao preč. Jelenić, iznijevši mnoštvo podataka i detalja o mons. Del Tonu.

Životopis

Del Ton je rođen u Vodnjanu 29.VI.1900., a umro je u dubokoj starosti u Vatikanu 1. III. 1997., gdje je od 1932. kao stručnjak za klasične jezike Državnoga tajništva Svete Stolice radio na važnijim službenim latinskim ispravama. Rođen je 1900. godine, od oca Vita i majke Pasque rođ. Malusà, u Vodnjanu koji je tada bio gradić s gotovo sedam tisuća žitelja te vrlo bogatim privrednim i društvenim životom, tako da su ga u to vrijeme nazivali „Piccola Parigi“ (Mali Pariz). Prepoznavši njegovu darovitost župnik šalje trinaestogodišnjeg Giuseppea u koparsko sjemenište. Godine 1915. njegova obitelj, kao i 60 000 Istrana iz

središnje i južne Istre, zbog I. svjetskog rata odlazi u izbjeglištvo u Mađarsku. Ova je misa, osim za pok. mons. Del Tona, ujedno i misa za njegove roditelje te za 6000 osoba koje su zbog bolesti i gladi umrle u izbjeglištvu, napomenuo je župnik. Del Ton je za svećenika Porečke i Pulske biskupije zaređen 20. travnja 1924. u Rimu, a mlađu je misu proslavio u rodnom Vodnjanu. Biskup Trifun Pederzoli uzima ga za svog tajnika, no 1932. godine iz Vatikana od biskupa potražuju da im pošalje dobre latiniste, i tako mlađi svećenik Del Ton 1932. stiže u vatkansko Tajništvo, u Ured za latinska pisma, gdje mu je nadređeni tadašnji kardinal Giovanni Battista Montini, kasnije papa Pavao VI. Osim različitih službi povezanih sa spisima na latinskom jeziku s grčkog je preveo povijest Crkve, a autor je i više knjiga teološkog i filozofskog sadržaja. Glavna su mu djela „S. Paula Romana“ i „Gli ideali di Virgilio“. Pisao je i pjesme na latinskom i grčkom jeziku klasičnim poetskim izričajem. Napisao je i igrokaz o porečkom mučeniku sv. Mauru, koji se još u rukopisu zametnuo. S grčkoga na talijanski jezik preveo je Povijest Crkve Euzebija Cezarejskoga. Prevodio je i tekstove sv. Ivana Zlatoustoga i ostalih crkvenih otaca. Predavao je na Papinskom lateranskom sveučilištu i na patrističkom institutu Augustinianum.

Blagoslovljen kip

Po završetku misnoga slavlja, uz prigodne je govore svećano blagoslovljen kip postavljen na zelenu površinu lijevo od župne crkve. Uime župnog pastoralnog vijeća okupljenima se obratio Antun Kliman koji je naglasio kako je za župu i grad ponos i čast imati jednog takvog iznimnog

sugrađanina. Postavljanje ovoga kipa svojevrstan je *hommage* svim svećenicima koji su djelovali u Vodnjanu, naglasio je Kliman, te istaknuo kako materializacijom lika mons. Del Tona na neki poseban, mističan način započinje njegovo pastoralno djelovanje u njegovu rodnom gradu. Livio Belci, predsjednik Zajednice Talijana Vodnjan, izrazio je zadovoljstvo činjenicom što je iz Vodnjana izniknula jedna tako značajna ličnost te poželio da ih bude više. Vodnjanski gradonačelnik Claudio Vitasović podsjetio je kako je 2000. godine u organizaciji Zajednice Talijana u Vodnjanu održan međunarodni skup o mons. Del Tonu te istaknuo kako to treba biti temelj populariziranja tog iznimnog Vodnjanca, ali i ponovno obvezu brige za zbirku relikvija, o kojima je i mons. Del Ton pisao davne 1929. godine. Kip, djelo akademskog umjetnika Mate Čvrljka iz Labina, svećano su otkrili Matteo Banković, Vladimir Kocijan i Vlado Mikac, uz čiju je potporu skulptura ostvarena, dok je četvrti „kum“ želio ostati anoniman. „Izuzetna mi je bila čast i veliko zadovoljstvo raditi kip jednog tako velikog čovjeka“, rekao je autor Čvrljak, te naglasio temeljnu ulogu župnika Jelenića u realizaciji projekta. Kip je izliven u radionici Stjepana Martineca iz Velike Gorice. Misno slavlje i svećani blagoslov kipa glazbeno su uveličali pjevači zbora Zajednice Talijana vodnjanskog župnog zbara, tom izuzetnom latinistu u čast maestralno otpjevavši upravo misu na latinskom. Zbor je, pod ravnateljem prof. Oriente Šverko, svećanost zaključio himnom „A Dignano“ (Vodnjanu), koju je napisao mons. Del Ton, a uglazbio Tommaso Canazzzo. (G. Krizman)

Susret svećenika Vojnog ordinarijata

VALBANDON Susret svećenika Vojnog ordinarijata, policijskih i vojnih kapelana održan je u Valbandonu, nedaleko Pule od utorka 7. 4. do petka 10. 4. Na susretu je osim 44 vojna i policijska kapelana sudjelovalo i vojni biskup Juraj Jezerinac. Drugoga dana susreta, u srijedu 8. travnja, vojni i policijs-

ski kapelani u Vojnoj biskupiji imali su edukativno putovanje/ hodočašće Porečkom i Pulskom biskupijom na kojem ih je pratio biskup u miru mons. Ivan Milovan, a vodio ih je domaćin vlč. Ilija Jakovljević, kapelan policijske kapeljanice sv. Maura za Policijsku upravu istarsku. Prigodom posjeta Poreču misno slavlje u Eufra-

zijevoj bazilici predvodio je biskup Milovan. U nastavku ih je kancelar Biskupije preč. Sergije Jelenić poveo u obilazak muzejskog kompleksa Eufrazijane te ih sve ugostio u ordinarijatu i pozdravio uime odsutnog biskupa Kutleše. Nakon Poreča hodočasnici su se zaputili put Pazina gdje su posjetili crkvu sv. Nikole biskupa. Ondje ih

je dočekao župnik i pazinski dekan preč. Mladen Matika, a o povijesti crkve govorio im je profesor Josip Šiklić. Zatim su na obližnjem pazinskim groblju „Moj mir“ posjetili grob mons. Bože Milanovića i mons. Antuna Heka gdje je biskup Milovan predvodio molitvu. Zaputivši se prema jugu, posjetili su zatim pavlinski samostan u Sv. Petru u Šumi gdje su ih dočekali pavlini pokazavši im župnu crkvu sv. Petra i Pavla te poznati klaustar pavlinskog samostana. Putem su o povijesti Istre, kao i brojne podatke i zanimljive informacije o mjestima kroz koja su prolazili, hodočasnici su govorili biskup Milovan i vlč. Jakovljević. Nakon ručka posjetili su grob bl. Miroslava Bulešića gdje je o najmlađem blaženiku u Crkvi u Hrvata govorio vlč. Jakovljević, suradnik u vicepostulaturi. To hodočašće po Istri zaključeno je posjetom Vodnjanu gdje im je o svetim tijelima govorio preč. Marijan Jelenić, župnik i vodnjanski dekan. (G. K.)

Plaketa Općine Ližnjan mons. Ivanu Grahu, posmrtno

Usrijedu 15. travnja 2015. godine Općina Ližnjan slavila je svoj dan – obljetnicu osnutka (15. 4. 1993.) Poziv za svečanu sjednicu, koja je održana u prostorima zgrade Zajednice Talijana u Šišanu, dobio je i porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša. Razlog tom pozivu bila je

odluka Općinskog vijeća da se posmrtno mons. Ivanu Grahu udijeli plaketa Općine Ližnjan za doprinos u razvoju Općine. Mons. Ivan Grah bio je dugo godina župnik u Ližnjanu i Šišanu. Pamte ga po dobru i vrlo su mu zahvalni za njegovo vjerno služenje. Od njegove smrti već je prošlo četiri godine, a iz

župa Ližnjan i Šišan preselio je u Svećenički dom u Pulu 2009. godine. Svečanoj sjednici Općine Ližnjan nazičio je vlč. Sergije Jelenić, kancelar Biskupije. On je preuzeo plaketu za pokojnog mons. Ivana Graha i uime Biskupa i Biskupije zahvalio načelnici Općine Maji Cvek, predsjedniku Vijeća,

vijećnicima i svim župljanim Ližnjana i Šišana što su i na taj način iskazali svoju zahvalnost pokojnom župniku, „jer oni koji znaju biti zahvalni drugima za primljena dobra, mogu se i dobrom u životu nadati, imaju budućnost“ – zaključio je vlč. Jelenić. (G. K.)

CIVILIZACIJSKI POSTUPAK PREDSJEDNICE

Mili Bože, čega smo se sve naslušali povodom premještaja biste J. B. Tita iz predsjedničkih dvora na Pantovčaku u muzej u Kumrovcu. Odluku je donijela, i ispunila izborno obećanje, nova hrvatska predsjednica Grabar-Kitrović. Titoisti, svih crvenih boja, od lijevo intelektualnih do boračko nostalgičarskih, sasuli su s tim u svezi drvlje i kamenje, ne samo na Predsjednicu, već i na cijeli onaj političko-demokratski supstrat hrvatskog društva koji to odobrava, jer ne može drugačije u hrvatskoj demokraciji ocijeniti raniju komunističku vladavinu nego totalitarnom (u mnogočemu i zločinačkom), a njezina predvodnika diktatorom.

Nema lustracije – ima titoizma

Današnja su snaga i moć titoista u Hrvatskoj izravna posljedica izostale lustracije te zakašnjela procesa potrebne detitoizacije i dekomunizacije hrvatskog društva. Zapamtimo, ni u jednoj postkomunističkoj državi Srednje i Istočne Europe nije se obnovio kult revolucionarnog vođe i komunističkog nasljeda, kao što se to uspjelo učiniti u Hrvatskoj. I to prvenstveno, danas posve vidljivo, pod idejnim vodstvom i zaštitom dvojice bivših predsjednika – Mesića i Josipovića. Paradoksalno, predsjednika takve države koja je krvavo platila svoju neovisnost, zbog zločinačke ideologije i agresorske politike izrasle na Titovu nasljedu. Nasuprot tomu, već se od početka devedesetih, u nama politički sličnim zemljama, Poljskoj, Rumunjskoj, Bugarskoj, Albaniji i ostalima, ne može naći ni spomenika, ni spomen-obilježja (ulice, trgovi, nazivi, ustanove,..) vođama njihove revolucije, kao što su V. Gomulka, N. Čaūšesku, Todor Živkov, Enver Hodža i drugi diktatori.

Predsjednica je najpristojnijim postupkom preselila jednog revolucionarnog vladara u povjesni prostor njegova rodnog zavičaja. *Nota bene*, on se sam nije želio pokopati u rodnom Hrvatskom zagorju, već u vladarskom domu na Dedinju u Beogradu. Tim je činom pokazao i svoj «topao odnos» i «ljubav» prema užem i širem hrvatskom zavičaju.

Predsjednica i velik broj Hrvata i hrvatskih državljanina koji snažno podupiru njezin postupak, pokazali su vrhunski kulturni pijetet prema spomeniku umrlog. Nisu se zalagali za reciprocitet pristupa kakav su ranije izvodili njegovi pristaše, dakle, za divljačke metode, «pikuna, mace, pile i dinamita», kojima su On (po zapovijedi) i

njegovi sljedbenici, revolucionarnim metodama rušili povijesne nacionalne spomenike, crkve, zvonike, kapelice, križeve, diljem Hrvatske i šire, pa i po Istri. A potom su, iz «revolucionarnog pijeteta», nemali dio preostalog pretvarali u štale, skladišta, pogone, itd. Primjer je takve njihove metode i sudbina spomenika banu Jelačiću u Zagrebu. Taj hrvatski vojskovođa nije bio ni ustaša, ni mađaron, ni antikomunist, već izrazit hrvatski patriot i ban koji je ukinuo kmetstvo (1848.), borio se za hrvatsku samosvojnost u Monarhiji, ušao u narodnu pjesmu, itd., pa je ipak završio na rezalištu.

Čuvari revolucije

Moramo se pitati: otkuda tako snažna kampanja u korist ostatka Tita na Pantovčaku? U Hrvatskoj se u zadnja dva desetljeća razvila jedna prilično moćna i otporna vrsta «čuvara tekovina komunističke revolucije» koji više nije organiziran, kao nekad, u doušničkoj mreži u selima i gradovima, u kontrolorima u radnim organizacijama, sekretarskoj mreži u kulturi i obrazovanju, službama zaštite i pravosudne represije, itd., već su se te «klionoše» ponajviše instalirale u medijima, u sveučilišnoj zajednici, u kulturi i u tzv. nevladinim udrušugama. Njihova metoda više nije «cinkanje» i policijsko-pravosudna represija, kao ranije, već djeluju na način da svugdje guraju i postavljaju «svoje», a organizirano i supitljivo prijeće pristup drugačijima. S te dominantne pozicije u društvu, slobodno i uspješno oblikuju javno mnjenje u smjeru poticanja «komunističke nostalгије» i smjera demonizacije hrvatskih demokratskih i rodoljubnih snaga. Slušamo ih, čitamo i vidimo svakodnevno, ali tobože kao liberalne i nezavisne analitičare i komentatore. A oni to nisu, već su opasni podlaci, provokatori i agitatori.

Znamo da narod većinom reagira onako kako mu se medijski i na druge načine sugerira. Pa su tako i ovom prigodom «čuvari» nastupili «narodnim» parolama, poput: „Da nije bilo T., ne bi bilo ni Hrvatske“ ili „Da nije bilo T., ne bi danas Istra bila u Hrvatskoj“.

Objektivno, obje ove tvrdnje nose u sebi tek dio povjesne istine. Ali u cijelini, tim poopćavanjem te tvrdnje nisu istinite.

(Ne)opravdano potisnut Stalin. Ili?

Kad je riječ o tvrdnji u svezi s Istrom, onda se mora znati da njezina zaključna pripadnost Jugoslaviji nije postignuta na bojnom

polju ni rujanskom Deklaracijom (iako oboje, i uz doprinos svećenstva, imaju svoj velik pozitivan, ali ne i presudan značaj), već na međunarodnoj Pariškoj konferenciji (1947.) i zaključno (1954.) na Konferenciji u Londonu. Na pariškoj su Konferenciji četiri Veličine odlučivale u kojem će (ili neće) dijelu Istra pripasti Jugoslaviji, odnosno Italiji. Na tom stolu (sudu), dakle, nije politička volja ili moć Titove Jugoslavije bila odlučna za konačno rješenje (ona je bila u svojstvu zainteresirane stranke, a ne sudca), već je rješenje oblikovano dogovorom Veličine četvorke (četiri moguće crte i varijante podjele). Staljinov je SSSR bio stvaran, jak i jedini pristran zagovaratelj Titovih, ali i svojih, ambicija da se svjetski komunizam proširi čim dublje u tkivo zapadnih kapitalističkih zemalja. A komunistička je Jugoslavija, pod Titovim vodstvom i po volji Komunističke internacionale, trebala upravljati tim prostorom, kao dijelom svjetskog komunističkog imperija. To su znali Veliki u Parizu. Tako su svi i ovdje shvaćali. I oni za i oni protivni tomu. Na to podsjećaju i davno ispisane parole po fasadama istarskih kuća kojima se veliča SSSR i hvali Staljin.

Po toj bi logici trebalo u Istri podići daleko najveći spomenik Staljinu, za zasluge u pripojenju Istre Jugoslaviji. To bi bilo logično gledajući samo s te pozicije. Ali znamo da bi to istovremeno bilo i krajnje besmisleno i civilizacijski štetno. Jer, svaki spomenik znači cjelovitost pozitivne poruke koja se vezuje uz lik koji predstavlja. Dakle, može li lik Staljina izdržati kriterij pozitivne? Za nas ne. Zato se i pozitivno određenje Tita, glede uspjeha s povratom Istre, ne može izdvojiti iz konteksta njegova poznatog, ali i prešućivanog, negativnog povijesnog učinka i određenja.

Povezivanje pak današnje države Hrvatske i Tita, kako to rado serviraju «čuvari», gotovo je uvredljivo za zdrav razum. Jesmo li do devedesetih imali svoje putovnice, novac, hrvatsku vojsku i policiju s državnim oznakama, hrvatske reprezentacije na međunarodnoj sceni, itd.? Konačno, on je sam rekao, a tako je i mislio, i tako se ponašao: «Hrvatska će biti država kad Sava počne teći prema Ljubljani.» Hrvatska je, hvala Bogu, postala država. Sava teče prema Beogradu. A on je svoj zemaljski hod završio u Ljubljani. Pa se i njegovo proročanstvo, s pomiješanim značenjima, čak i ispunilo.

Hrvatski istarski preporoditelji

Rikard Katalinić Jeretov

Danas nam je najupečatljivije njegovo književno stvaralaštvo u kojemu se okušao još u mладенаčkoj dobi te je ostavio značajan biljeg. Prva pjesma objavljena mu je 1884. godine, dakle kao petnaestogodišnjaku. Gotovo cijelokupno njegovo stvaralaštvo stremi ka snaženju nacionalnih osjećaja pa ga se opravdano smatra jednim od istaknutih sudionika hrvatskoga narodnog preporoda u Istri. Poput Viktora Cara Emina, s kojim je bio književni i politički pobratim, svoje je pero podredio narodnim interesima.

Rikard Katalinić Jeretov jedan je od istaknutih sudionika hrvatskoga narodnog preporoda Pokrajine Istre s Kvarnerskim otocima. U nastojanju da promiče hrvatske nacionalne interese, razvio je bogatu društvenu, publicističku te gospodarsku djelatnost.

Rođen je u Voloskome 8. siječnja 1869. godine. Njegova majka Karolina, rođena Negovetić, preminula je u šestoj godini njegova života. S obzirom da je njegov otac Antun zbog posla pomorskoga kapetana često bio na putovanjima, mladoga Rikarda podizala je rodbina. Osnovnoškolsko obrazovanje započeo je u Voloskome, nastavivši ga u Kostajnici kod rodbine, nakon čega je u tadašnjoj Rijeci pohađao i dovršio najprije gimnaziju, a potom i Trgovačku akademiju. Odlazi u Beč te ondje intenzivno uči njemački jezik, nastavljući istu praksi u Münchenu, Parizu i Londonu. Po povratku, od 1891. do 1897. te od 1900. do 1912. g., boravio je u Zadru radeći kao trgovac činovnik i poslovni partner u tvrtki «Čorak i drug», a zatim od 1912. do 1915. g. u Opatiji kao blagajnik Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. Tijekom Prvoga svjetskog rata služio je vojsku u Ljubljani. Bio je proganjena od austrougarskih vlasti te je završetak rata dočekao u bečkome заточeništvu. Nakon raspada Austro-Ugarske Monarhije 1918. godine, kao član Narodnoga vijeća uključen je u stvaranje Države Slovenaca, Hrvata i Srba. Tako je od 1918. do 1927. g. obitavao u Zagrebu, a od 1928. do svoje smrti 1954. g. u Splitu. Ondje je u poznatoj splitskoj trgovackoj obitelji bila udana njegova pet godina starija sestra Albina. U Splitu je proveo najveći dio svoga

života, djelujući kao trgovac činovnik. U vrijeme talijanske okupacije Splita bio je 1942. interniran na otoče Lipari u Tirenском moru.

Pozdrav istarskog Hrvata

Danas nam je najupečatljivije njegovo književno stvaralaštvo u kojemu se okušao još u mладенаčkoj dobi te je ostavio značajan biljeg. Prva pjesma objavljena mu je 1884. godine, dakle kao petnaestogodišnjaku. Gotovo cijelokupno njegovo stvaralaštvo stremi ka snaženju nacionalnih osjećaja pa ga se opravdano smatra jednim od istaknutih sudionika hrvatskoga narodnog preporoda u Istri. Poput Viktora Cara Emina, s kojim je bio književni i politički pobratim, svoje je pero podredio narodnim interesima. U više zbirka pjesama pesimistična i sjetna tona osobito ga zaokupljaju motivi Istre i mora te smrt majke i sestre. Najpoznatiji je po jednostavnom lirskom izrazu u zbirkama pjesama *Pozdrav istarskog Hrvata, S moje lire, Našim morem i našim krajem*, u kojima nepretenciozno pjeva o Istri i istarskome čovjeku. Pisao je i pjesme za djecu. Pjesme su mu tiskane u nekoliko antologija. Godine 1910. neke od njih prevedene su na njemački jezik i objavljene u knjizi *Rauhreif und andere Skizzen*. Prvom se pjesmom javio u Našoj slozi 1884., a od 1887., kada je započeo suradnju u zadarskome *Novome listu*, redovito je književnim prilozima suradivao u mnogobrojnim časopisima i listovima, primjerice, u listu *Naša sloga, Smilje, Hrvatska, Narodni list, Vienac, Obzor, Nada, Agramer*.

Tagblatt, Na domaćem ognjištu (poslije *Domaće ognjište*), *Mladi Istran, Savremenik, Mladi Istranin* (poslije *Mladi Hrvat*), *Srpski književni glasnik, Primorske novine, Vjerni drug, Novo doba, Omladina, Novosti, Dom i svijet, Pučka prosvjeta, Mladi Istranin, Jadranška straža, Mladost, Jurina i Franina, Hrvatska revija, Istra, Mladi stražar, Mali Istranin, Dom i škola, Zadarska revija.*

U svojem se stvaralaštvu služio i pseudonimima, primjerice, Veljko Jeretov, Drađan Zoranić, Joja Jatagan, Riko ispod Učke i Frane s Marseća. Pjesme su mu uglazbili Matko Brajša Rašan, Ivan Matetić Ronjgov, Vasilije Mirk, Drago Mlinarec, Franjo Štefanović, Ivo Muhić, Ivan Zajc ml., Franjo Serafin Vilhar-Kalski, Vilko Novak, Jakov Gotovac i Josip Hatze.

Rukopisna ostavština Rikarda Katalinića Jeretova čuva se u Zavičajnoj zbirci Gradske knjižnice i čitaonice «Viktor Car Emin» u Opatiji, a nekoliko pjesama, crtica i pisama u Zbirci rukopisa u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Usto, okušao se u nakladništvu pa je tako u Zadru 1887. bio jedan od supokretača i suurednika lista *Lovor*, tajnik društva «Pučka knjiga» te povjerenik za Dalmaciju Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. Sudjelovao je u osnivanju Hrvatske knjižarnice, bio predsjednik Matice dalmatinske, sudionik u radu Hrvatskoga sokola te član uprave Hrvatske vjeresijske banke, Jadranške banke i Državne austrijske banke. Surađivao je i u talijanskim revijama, primjerice, u ediciji *Nuova Rassegna* iz Firence. S Viktorom Carom je od 1910. do 1914. g. uređivao časopis *Mladi Hrvat*, koji je imao velik utjecaj u učvršćivanju nacionalne svijesti istarskih i kvarnersko-otočnih Hrvata. Nadalje, za svojega boravka u Zagrebu sudjelovao je u uređivanju časopisa *L'Adriatico Jugoslavo* te u njegovoj redakciji organizirao pomoć istarskim izbjeglicama. Iz toga je nastala Jugoslvenska matica, kojoj je od 1922. do 1927. bio tajnikom. Bio je suradnikom u nakladničkoj djelatnosti *Istarske riječi* i *Mladoga Istranina*, a uređivao je prilog za Našu djecu u ediciji *Novosti*. U Splitu je od 1928. do 1932. g. bio tajnik udruge Jadranška straža, predsjednik Jugoslvenske maticе i Istrе od 1931. do 1941. g. te urednik lista za mladež *Mladi stražar*.

Preminuo je 29. rujna 1954. g. u Splitu. Pokopan je na tamošnjem groblju Lovrinac, gdje mu počiva i sestra Albina s drugim članovima svoje obitelji.

Marija Pahović

Ujutro u srijedu na blagdan Gospe Lurdske, dana 11. 2. 2015. godine blago je u Gospodinu preminula Marija Pahović, rođena Kramar. Rođena je 5. 10. 1949. godine u Rakotulama kao najstarije dijete od četvero što su ih imali njezini roditelji Ana i Dragutin Kramar. Vjenčana je s Rudolfom Pahovićem iz Rakotula 27. 7. 1967. godine s kojim je imala troje rođene djece od kojih je danas dvoje živih. Od vjenčanja pa do posljednjih dana živjela je u Bujama. Ispraćena je na vječni počinak 12. 2. 2015., uz naznočnost brojnih župljana, prijatelja, rodbine i svih koji su je poštivali. Sprovod je vodio župnik Mladen Juvenal Milohanić, uz. vlč. Ivana Kramara, župnika u Baderni, i Luke Pranjića, župnika u Novigradu. Od pokojne se vlc. Milohanić oprostio ovim riječima: *Gospodin Isus Krist je prije svoje zemaljske smrti molio za Vas misleći na našu smrt: „Oče nebeski, hoću da i oni koje si mi*

da, budu sa mnom, neka gledaju slavu koju si mi dao!“ Što Isus hoće: On želi, on hoće da i mi budemo s Njim. Nadalje, Isus moli Oca nebeskoga da „ljubav koju si mi dao bude u njima.“

Eto, to je život vječni što ga Isus želi dati i nama poslije kalvarije života: dobra i zla, žalosti i bolesti, muke i smrti. Tim riječima i naše vjere u obećani život vječni oprštam se danas od pokojne Marije Pahović koja je kao praktična vjernica u obitelji živjela, radila i umrla predajući svoju dušu Isusu i nebeskoj Majci. Obitelj Pahović živi ovdje u Bujama 45 godina, kao poštena, radišna i uzorna kršćanska obitelj pred Bogom i ljudima. Pokojna Marija je kao majka odgojila dobru djecu, othranila ih je vjerom i molitvom. Kao deklarirana vjernica, radnica Tiskare u vrijeme komunizma i isto tako kao ljubazna stanarka u svojem susjedstvu bila je na pomoć svima. Kad ju je pred nekoliko mjeseci napala teška bolest, predala se na volju Božju moleći Krunice i Krunice. Na poziv ukućana jučer je svjesno primila sakrament bolesničkog pomazanja moleći po zadnji puta molitvu Zdravo Marijo i poslije 10-ak minuta sklopila je oči i prešla u društvo s Isusom i Marijom, nebeskom majkom kojoj je bila vrlo privržena. Umrla je na dan Gospe Lurdske. Uime naše župne zajednice izrazavam sućut i svoje suošćeće te sućut prisutnih svećenika, župnika iz Novigrada vlč. Luke Pranjića i župnika iz Baderne vlč. Ivana Kramara, suprugu Rudiju, djeci Dragunu i Mireli, sestri č. s. Mileni, bratu Antunu i svima u rodbini koji su došli iz Rakotula. Dragi Rudi, Mirela, Sandro i Dragan izgubili ste suprugu i majku, neka Vam i dalje svijetli njezin živ primjer i zbori njezina riječ ljubavi i neka bude trajni spomen u djeci, unucima i u cijeloj rodbini Pahović. Molim da Gospodin zaprimi njezinu dušu i smjesti je u prostranstva svjetlosti, ljubavi i mira. Amen!

Pok. Marija posljednje je dane i trenutke proživjela uz supruga i djecu te uz danonoćnu njegu i duhovnu potporu svoje sestre časne Milene. Bila je vrlo jednostavna, skromna, ponižna žena, majka i nona. Vrijedna i požrtvovana radnica i domaćica, a sve je to crpila i bogatila se svakodnevnom molitvom i sakramentima. Od 2008. godine bila je aktivna članica molitvene zajednice za duše u čistilištu, a kojima se i sama pridružila na dan Marijina blagdana, čija je bila vjerna štovateljica. Umrla je moleći pri potpunoj svijesti, duhovno spremna i okrjepljena sakramentima. Počivala u miru Božjem!

Ljubav me boli

Nisam ni filozof, ni teolog. Nisam ni akademski obrazovana, niti se smatram boljom od ostalih. Možda mi baš zato mnoge (i ove!) misli padaju na pamet. Dočekali smo Uskrs, naš najveći kršćanski blagdan. Najradosniji! Naš Gospodin Isus uskrsnuvši je pobijedio smrt i pokazao nam da život ovdje na zemlji nije kraj, nego početak nečeg ljepšeg, boljeg, uzvišenijeg...ako ga slijedimo. Jer mi vjerujemo kad On kaže: „Ja sam Put, Istina i Život. Tko ide za mnom, imat će život vječni.“ Svakom Uskrsu prethodi vrijeme korizme, vrijeme šutnje, duboka promišljanja, odricanja, oprštanja, molitve... Mislim o sebi, mislim o našim obiteljima, prijateljima, mislim o Bogu. Gledam oko sebe radosna lica, ta uskrsno je vrijeme i nije da se ja ne radujem. Samo neke misli prožimaju dušu moju. Pitam se što sam ja učinila u korizmi, čega sam se odrekla, jesam li se popravila? Ili sam postala još gora? Slušam ljudе oko sebe: odrekli se cigareta (ja ne pušim), odrekli se alkohola (ja ne pijem), postili danima na kruhu i vodi (ja to ne mogu), revno se molili (ni tu nisam bila baš revna), prisustvovali svakom Križnom putu, svakom hodočašcu, odlazili redovito na svete

mise. Slavili smo svi Veliki četvrtak, posljednju večeru našega Gospodina Isusa na kojoj je ustanovio Euharistiju, prisustvovali obredu Velikog petka u kome nam Isus i danas pokazuje svu neizrecivu ljubav, koju nam nevin, kroz boli i patnje križnog puta, daje, kako bi na se uzeo sve naše grijehe, spasio nas vječne smrti i pokazao nam kako nas neizmjerno ljubi. Jer, on je sama ljubav! I pitam se – gdje sam ja? Ljubim li? Radujem li se, smijem li se i ima li to uopće smisla kad mene ova ljubav boli? A tako sam željela da mogu svima pomoći, da ne kažem nikome ni jednu ružnu riječ, da ljubim i ono što nitko drugi ne bi, a znam da mene ova ljubav boli. Voljela bih da ne prigovaram nikome, pa ni onda kad sam u pravu, da oprostim svakome sve nepravde meni učinjene, da oproste meni sve nepravde bilo kome učinjene. Iako se smješim, ja krijem svoju ljtiju, svoj bijes, svoju oholost, svoj prijezir, pa ipak slušam riječi Svetog pisma, pjevam Gospodinu, ali priznajem, mene ova ljubav boli. I

tako u ovo uskrsno vrijeme ja pomišljam kako se odreći svake rasprave, povući se u more tišine (je li to poniznost!?), raditi i ono za što nemam volje, zaboraviti svoju oholost i svoje ja. I želim, tako želim biti "dobra" i sva se predati Isusu, slijediti ga

na ovom putu koji mi je određen, a bojam se i pitam se: Ako to uradim, hoće li me i dalje boljeti? Zato, Gospodine, daj mi snage i milostiv mi budi jer ja slaba Tebe ljubim. I vjerujem, ali... pomozi mojoj nevjeri. (Razmišljanje jedne vjernice, Petra Mate Mrvica)

Istarski svetci novoga vijeka

Službenica Božja s. Tarsilla Ana Host-Ivešić* (1905. – 1958.)

S obzirom da je ova Božja službenica prava Istranka, a malo poznata, i jer je njezina beatifikacija pred vratima, želimo je ovdje malo opsežnije predstaviti. U Puli se posvetila kao časna sestra, a umrla je u Rimu. Rođena je u Puli 6. prosinca 1895. u obitelji Pietra Host-Ivešića i majke Marije r. Maraspin, koji su dali na svijet sedmero djece, od kojih je troje ranije umrlo. Otac Pietro uzdržavao je obitelj radeći kao obrtnik krojač. Krštena je u pulskoj katedrali i dobila je ime Anna. Bila je ugodne vjajštine, visoka stasa, svjetlijih očiju, plave kose, bistra uma i živahne naravi. Voljela je školu, koju je pohađala do 12. godine, ali je roditelji nisu mogli dalje školovati zbog siromaštva, što joj je teško padalo. O njezinu životu znamo mnoge pojedinosti jer ga je po nalogu generalne majke opisala u svom Dnevniku (Diario). Vjerouauk je pohađala u pulskoj katedrali gdje je župnik i vjeroučitelj bio don Colombini. Dana 29. lipnja 1909. primila je i prvu pričest i krizmu. Istog dana obitelj hodočasti Gospu u Šijanu i tu počinje njezino jače duhovno iskustvo: «Nisam znala da se Gospodina tako dobro može osjetiti.» No tada nije bila praksa da se češće pričešćuje, nego nekoliko puta godišnje, a ni obitelj nije bila posebno revna. Godine 1915. zbog rata cijela obitelj mora u internaciju, najprije u Mađarsku, a zatim u Austriju. Tu su od siromaštva i bijede umrli sestrica Emma i bratić Mario. Kasnije, po povratku u Pulu, od zaraze je nakon nekoliko godina bolovanja umrla sestra Zaira, koju je Ana s ljubavlju posluživala. U privlačnu djevojkou zagledao se poštanski službenik rodom iz Napulja i, premda sama nije osjetila ljubav, po želji roditelja bila je zaručena, što joj je bio pravi teret. Gospodin se pobrinuo i nakon mjesec dana sve se ugasilo. «Tako je dobri Isus htio da budem sva njegova.»

Kćeri, idi sestrama Svetih Srdaca»

Ne znamo zašto, ali čini nam se da su neke osobe predodređene za mistične doživljaje i viđenja. Tako Tarsilla priznaje da je u 6. godini vidjela Gospu, a u 7. samog nečastivog, čak samu sebe kao buduću časnu sestru. Jednom u sebi reče: «Kad umre (sestra) Zaira, moći će u časne sestre.» I zaista nakon toga čuje u sebi glas: «Sada možeš ostaviti roditelje, više te nisu potrebni, trebaš raditi i činiti dobro.» Nakon toga neku staru ženu u crkvi upita gdje se može javiti da bude časna sestra. Bilo je to u studenome 1924. kad joj starica odgovori: «Kćeri, idi sestrama Svetih

Srdaca.» Nakon toga počne svagdano ići na misu i pričešćivati se.

S njezinom odlukom roditelji nisu baš bili suglasni, a bili su i siromašni da je opreme za samostan. No, zov Gospodina bio je jasan i ona 15. kolovoza 1925. napušta dom uza sve nezadovoljstvo obitelji, posebno oca Petra. Sestre Svetih Srdaca Isusa i Marije radile su tada u Puli u trima ustanovama: u Mornaričkoj bolnici, u vrtiću za djecu mornaričkih časnika i u djevojačkom kolegiju, ukupno tridesetak sestara. U dječjem vrtiću bio je i novicijat. Nakon postulature Anna obuče redovničko ruho i uđe u novicijat te dobije redovničko ime Tarsilla od Raspetog, po svetoj Tarzili, tetki sv. pape Grgura Velikog. Njezin dodatak «od Raspetog» znakovito je simbolizirao cijeli njezin život, a to je holokaust za bližnje. Sada je, nakon oblaženja, cvala od radosti: «Nebo mi se činilo otvorenim, kao da ga prstom dottičem.» Prva joj je služba, uz molitvu i duhovne programe, bila spremanje sobe generalne majke. Nakon godine novicijata dobije službu bolničarke u Mornaričkoj bolnici. Tu će raditi dvadeset godina u službi najslabijima i tu će rasti u svetosti, izgarati za Boga i bližnjega imajući na umu onu Isusovu: «Što ste učinili mojoj najmanjoj braći, meni ste učinili!» Nije ona bolesnicima samo fizički pomagala, nego ih je i duhovno tješila, disponirala za sakramente i vodila Bogu. U slobodnim trenutcima moli i razgovara s Isusom u tabernakulu. Jednom je čak vidjela Isusa koji joj pomaže micati udove bolesnika. Izgara od ljubavi gledajući Isusa u izloženom Svetotajstvu: «Da je to duže potrajalo, prešla bih u drugi život... Nije moguće toliko ljubiti dok nam je duša vezana uz tijelo.» Svaki dan moli Križni put i ljubi Isusove rane na raspelu. S druge strane bolesnike je dvorila s toliko ljubavi da su je svi tražili. To je, međutim, izazivalo ljubomoru kod sestara, što ju je dosta mučilo. Nije ni Nečastivi mirovao gledajući tako svetu dušu, nego ju je mučio na sve moguće načine. Ona se moli i žrtvuje za duše u čistilištu i nekad vidi njihov uzlazak u nebo. Malog dječaka Ivu pregazio je kamion, a dan ranije služio je misu kod sestara. Majka je njegovu shrvana. Tarsilla je ugledala njegovu glavicu među andelićima koji su lepršali i klanjali se Isusu u Euharistiji i tako utješi majku. Tarsillina majka umre u proljeće 1929., okrijepljena svetim sakramentima. Posebno je u duši trpjela što joj se otac udaljio od sakramenata. Isus joj obećava: «Za ovo što činiš bolesnicima, dat će ti milost za tvog oca.» I zaista on se isповjedi i pričesti za dan njezinih svečanih zavjeta, 14. kolovoza 1932. Umro je 1944. također okrijepljen svetim sakramentima, pošto se bio ponovno veoma

zapustio. Premda udaljena, osjetila je čas njegove smrti.

«Nju je zanimalo jedino Gospodin»

Tarsilla je gajila posebno poštovanje prema svećenicima. Njezin redovit isповједnik i duhovni vođa nekoliko je godina bio P. Lino Canton, prvi gvardijan samostana sv. Antuna. O njoj je ostavio najbolje dojmove: «Nju je zanimalo jedino Gospodin.» «Htjela bih na koljenima moliti svakog svećenika, pošto je slavio misu, da ostane tako posvećen (deificato - pobožanstvenjen) i da nimalo ne griješi.» Jednom, dok je svećenik na oltaru širio ruke i govorio Gospodin s vama, ugleda samog Isusa koji za njim širi ruke. Godine 1931. imala je proročansko viđenje strahota II. svjetskog rata koji je imao nastupiti. Pošto je 1941. Italija navjestila rat Jugoslaviji, sestre shvaćaju da će biti ranjenih vojnika pa improviziraju kiruršku dvoranu. Tarsilla je zbog svega toga žalosna i zamišljena pa joj na misi Isus s oltara kaže: «Budi mirna, vama se neće ništa dogoditi.» U vrijeme tih strahota, kad je Pula bombardirana od saveznika, Tarsilla je bila pravi «andeo mira», kažu oni koji su bili u njezinoj blizini. Po završetku rata sestre Svetih Srdaca shvaćaju da za njih u novoj komunističkoj državi nema opstanaka te i prije mirovnih pregovora većinom napuštaju Pulu. Tako u kolovozu 1945. s. Tarsilla stigne u Rim, a u listopadu dolazi u Lanciano (Chieti) gdje poslužuje bolesne 'Dame di carita'. Ovdje po nalogu generalne majke piše svoj «Diario». Početkom 1948. određena je za starješicu i ekonomu Civilne bolnice u mjestu Piedemonte d' Alife (Casserta). Osim napasti i borbi s đavom koga zove «brutta bestia», proživiljava pravu agoniju zbog tjelesnih bolesti (cir na želudcu, artritis, išijas) koje su je toliko izmučile da se osjećala kao razapeta na križ. Sve je to strpljivo podnosila i prikazivala Gospodinu za spas duša. Kad su bolovi postali još oštreni, njezina rođena braća u rujnu 1958. zamole generalnu majku da je smiju uzeti u Napulj na intezivnu njegu, no i to je bilo bez koristi. Na Sve svete 1958. dovedena je u Generalnu kuću u Rim, gdje na Sv. Stjepana Promučenika 26. prosinca 1958. kao na križu razapeta predade dušu u ruke Očeve. Mnogi priznaju da su po njezinu zagovoru postigli nebrojene milosti. Odmah je bilo jasno da će s. Tarsilla biti kandidat za oltar. Proces za njezinu beatifikaciju započeo je tek 2013. godine

Obiteljsko prezime Host-Ivessich promijenjeno je po fašističkom zakonu u Osti.

Literatura: A. Naselli, Amore e candore – Suor Tarsilla Osti, Roma, 1961.

Pogreb mons. Vjekoslava Milovana

Na Veliku subotu, 4. travnja 2015., u Svetvinčentu je održan sprovod mons. dr. Vjekoslava Milovana. Na posljednjem ispraćaju vicepostulatora kaze bl. Bulešića okupilo se četrdesetak svećenika i veliko mnoštvo vjernika. Sprovodni obred u crkvi predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša, a molitve i blagoslov na groblju biskup u miru Ivan Milovan, pokojnikov brat. Sprovodu su nazočili odnedavno umirovljen biskup susjedne Krčke biskupije mons. Valter Župan te generalni tajnik HBK mons. Enco Rodinis.

Pokojnikov je životopis na početku iznio generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac, izrazivši zahvalnost pokojniku za sve što je, obnašajući razne službe, učinio za svoju matičnu biskupiju i za sveopću Crkvu. Biskup je u prigodnoj homiliji citirao Pavlova poslanicu Rimljanim naglasivši da „nitko sebi ne živi, nitko sebi ne umire“, te je istaknuo neizbjegnu povezanost i interakciju svake osobe s poviješću, sadašnjosti i budućnošću. Svaka je osoba čestica, *par in toto* svih onih koji ga u život dozvaše i u obitelji podigoše. Svaka je osoba Božjom voljom i mudrošću genetski zbir svojih pradjedovskih kljica koje ga spletoše u svom povijesnom toku. Svaka je osoba kombinacija svoje osobne, ali i društvene prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Biskup je istaknuo pokojnikove nemjerljive zasluge, povezavši ih s njegovim obiteljskim duhovnim nasljeđem, okolnostima prostora i vremena u kojima je živio, najrelevantnijim životnim aktivnostima i službama te temeljima za budućnost koje je svojim djelovanjem i projektima ostavio mjesnoj i općoj Crkvi. „Dragi Vjeko, od tolikih

si baštino po duhovnim česticama svoga predanja, u svome kršćanskom korijenu i kodu, a možda najviše od bl. Miroslava Bulešića čiji si bio učenik u pažinskom sjemeništu i kojem si iz zahvalnosti posvetio više od desetljeća svoga života kako bi se sluga Božji Miroslav Bulešić mogao uzdići na čast oltara, na tome ti od srca hvala“, zahvalio je biskup mons. Milovanu uime cijele Porečke i Pulске biskupije. „Sumnjam da bismo bili imali velebnu beatifikaciju Miroslava Bulešića da mons. Vjekoslav na tome nije neumorno i predano radio više od desetljeća, zaduživši tako ovu biskupiju najljepšim događajem njezine novije povijesti“, naglasio je Biskup. Od svojih predaka naslijedio je talente, osobito od oca Antuna, istaknutog hrvatskog narodnjaka, i majke Eufemije. U 83 godine života kao vjernik, 58 kao svećenik te 25 kao tajnik HBK mons. Vjekoslav utkan je u svremenu hrvatsku Crkvu, gdje je utjecao na rješenje crkvenih pitanja po istini i pravdi. Uložio je svoje duševne talente, vjeru, nadu i ljubav u Crkvu, usađenu u narodu, ljubio je Crkvu u Istri i za nju trpio, rekao je Biskup. „S poštovanjem i zahvalnošću

predajemo mons. Vjekoslava ovim sprovodom Ocu za kojeg je živio i umro, jer živjeli ili umirali, Gospodinovi smo“, zaključio je mons. Kutleša.

Sažalnicu predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića prenio je mons. Enco Rodinis, sadašnji tajnik HBK. Nadbiskup je, između ostalog, u svojoj poruci istaknuo sigurnost da se pokojnik već zasigurno susreo sa svojim idealom, Miroslavom Bulešićem, na čijem je promicanju neumorno radio, i na čiju je 10. obljetnicu mučeništva primio red prezbiterata. Mons. Sanjin Francetić, rektor Riječke bogoslovije „Ivan Pavao II.“, prenio je poruku izraza sućuti riječkog nadbiskupa i metropolita mons. Ivana Devčića koji se u svojoj poruci također osvrnuo na neizmjerno pokojnikovo zlaganje u kauzi bl. Bulešića. Na kraju se okupljenima riječima zahvale za blizinu i podršku obratio pokojnikov brat, biskup Milovan. Mons. Vjekoslav Milovan sahranjen je u obiteljsku grobnicu na novom dijelu svetvinčentskog groblja, u grobnici gdje je prethodno sahranjen najstariji brat, svećenik Miroslav Milovan. (G. K.)

Nadbiskup Pavlišić spojio Pazin i Ogulin

Josipovo 2015. godine pamtit ćemo po prekrasnom druženju župljana Starog Pazina i Svetе Lucije sa župljanimi Ogulinom. Naime, na poziv ogulinskog župnika vlač. Roberta Zubovića 19. ožujka krenuli smo s našim župnikom vlač. Željkom Zecom velikim autobusom put Ogulina. Tog se dana u 18,00 sati slavila svečana večernja sv. misa u ogulinskoj župnoj crkvi Sv. Križa u čast sv. Josipa, a u spomen i sjećanje na nadbiskupa Josipa Pavlišića, rodom iz Starog Pazina. Otuda i povezanost ovih dviju župa. Misno je slavlje predvodio gospičko-senjski biskup mons. Mile Bogović, uz koncelebraciju više svećenika. Na kraju mise Biskup je otkrio i blagoslovio postavljenu spomen-ploču u čast Josipu Pavlišiću na ulazu u crkvu, koji je kao biskup-župnik deset godina službovao u Ogulinu (1956. – 1966.). Postavljanjem spomen-ploče mještani Ogulina željeli su izraziti zahvalnost za život i djelo ovog izuzetnog čovjeka, koji je ostavio dubok trag u ovom kraju. U Ogulinu je našao teške materijalne i duhovne prilike. Crkve su bile porušene, a stado raspršeno, kako je u propovijedi naglasio biskup Bogović. Nakon dolaska mons. Pavlišića iz nedjelje u nedjelju crkva se sve više punila. Budući da je i sam potjecao iz seoske sredine, lako je mogao shvatiti napačen i osiromašen

narod, koji ga je veselo prigrlio vidjevši u njemu istinskog pastira. Krenuo je svim snagama i u materijalnu obnovu. Koliko je župa bila životna svjedoči i podatak da je 1958. godine bilo 287 krštenja i oko 70-ak sprovoda. Ogulin je posjetio kao biskup na Duhove 1955. kada je podijelio sv. potvrdu. U prepunoj crkvi krizmao je 1055 osoba. Bio je to najveći broj osoba koje je krizmao u jednom danu, što je kasnije rado isticao. Posla ja bilo napretak. Putovao je isključivo biciklom, a tek je kasnije dobio motocikl. Zvali su ga "biskup s biciklom" Nakon blagoslova spomen-ploče gosti iz Starog Pazina i Svetе Lucije održali su kraći program u svezi sa 100. obljetnicom njegova rođenja. Program su vodile prapranećakinje nadbiskupke Pavlišica, Petra Ferenčić i

Agneza Kiković. Na početku se vlač. Željko Zec osvrnuo na životni put i rad Nadbiskupa uz napomenu da se u njegovu životu obistinila ona rečenica „Per aspera ad astra”, što znači „Po trnju do zvijezda“. Zatim je župljanka Starog Pazina dr. Blaženka Jelinčić, rodom Ogulinka, ispričala svoje uspomene i doživljaje te povezanost Ogulina i Pazina. Nakon nje slušali smo svjedočanstvo jedine žive nećakinje Ane Hrvatin rođ. Pavlišić, koja nam je dočarala sjećanje na svoga *barba Marija*, kako su ga od milja zvali. Ona je ujedno i prvo

dijete koje je Nadbiskup krstio kada je još bio đakon.

Slijedila je Mirjana Ferenčić, pranećakinja po krijanciji. Ona je recitirala stihove koje je napisala prilikom 100. obljetnice njegova rođenja. I na kraju su učenici 5. razreda Luka Ladavac i Josipa Ferenčić izveli kratak šaljiv igrokaz kako oni doživljavaju i što znaju o pok. Nadbiskupu. Zanimljivo je dodati da je Josipa prapranećakinja i zadnje dijete koje je Nadbiskup krstio, u devedesetoj godini života.

Nakon programa druženje smo nastavili u župnoj dvorani uz ukusne slastice i piće koje su nam pripremili vrijedni domaćini. Vrijeme nam je brzo prošlo u međusobnom upoznavanju i razgovoru, naravno, uz sjećanje na našega i njihova dragog nadbiskupa Pavlišića. Srdačne domaćine pozvali smo da nam uvrate posjet, a sve smo začinili zajedničkom pjesmom, uz nezaobilaznu „Krasna zemљо, Istro mila....” (Mirjana Ferencic)

Predstavljen pretisak prvoga glasila Hrvata Istre i Kvarnerskih otoka

ZAGREB U četvrtak 16. travnja 2015., u predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu predstavljen je pretisak prvoga glasila Hrvata Istre i Kvarnerskih otoka Kalendar *Istran*, izvorno tiskan 1869. i 1870. godine. Djelo su predstavili autori doc. dr. sc. Maja Polić i akademik Petar Strčić, glavna ravnateljica NSK Dunja Seiter-Šverko, urednik i nakladnik doc. dr. sc. Elvis Orbanić te akademik Josip Bratulić. Pretisak je objavljen u izdanju Državnoga arhiva Pazin te sunakladništvu Povijesnoga društva Rijeka i Matice hrvatske Kastav. Riječ je o prvome glasilu na hrvatskome jeziku za Istru i Kvarnerske otoke. Pokretač kalendara bio je slovenski svećenik Franjo Ravnik, ujedno i urednik obaju godišta Kalendara. Glavna ravnateljica NSK Dunja Seiter-Šverko istaknula je kako je u vremenu kada je većina naroda bila nepismena ili polupismena, pojавa *Istrana* bila vrlo značajna, kao i nastanak *Krasne zemlje* Matka Brajše Rašana, pola stoljeća poslije. Urednik i nakladnik doc. dr. sc. Elvis Orbanić, ujedno i ravnatelj Državnoga arhiva u Pazinu, govorio je o prikupljanju i identificiranju građe biskupa Jurja Dobrile u sklopu Arhiva, što je rezultiralo objavljinjem ovoga pretiska. Akademik Petar Strčić predstavio je povijest nastanka Kalendara, ulogu biskupa Dobrile, kao i Josipa Jurja Strossmayera kao suvremenika, koji su zaslužni za buđenje nacionalnoga tiska i hrvatske riječi na području Istre. Doc. dr. sc. Maja Polić objasnila je povijesni kontekst u kojem je Kalendar nastao, između banske Hrvatske, Austro-Ugarske i talijanske većine u primorskim gradovima. U takvim je okolno-

stima trebalo obrazovati i potaknuti narod i pojedince na preuzimanje odgovornosti nad sudbinom svojega naroda. Pri tome je istaknula veliku ulogu biskupa Dobrile. Akademik Josip Bratulić govorio je o bilješkama Jurja Dobrile u pretisku, kao i popratnim natuknicama koje prelaze čak i sadržaj Kalendara. To je bio dokaz da se i na hrvatskome jeziku može pisati i misliti, čitati i okupljati oko Kalendara koji su čitali rijetki pismeni pojedinci i tako razvijali svijest o mlađom Istranu, mlađom Hrvatu. (izvor: www.nsk.hr)

NOVA IZDANJA U KNJIŽARAMA „JOSIP TURČINOVIĆ“ d.o.o. Pazin

Autor Renzo Bonetti: OBITELJ, VRELO ZA JEDNOSTVA, Nove kateheze o ženidbi i obitelji
Naslov izvornika: Famiglia, sorgente di comunione

Hrvatsko izdanje uredio vlč. Milivoj Koren, preveo fra Alfonso Orlić, OFM.
Izdavač Novi svijet, Zagreb, i nakladnik „Josip Turčinović“ d.o.o. Pazin

....Živjeti bračnu i obiteljsku duhovnost znači zapravo ostvarivati sakrament ženidbe u svagdanjem i prizemljenom životu: potvrđivati, produbljivati i povezivati razne vidove te duhovnosti...Otkrivanje i produbljivanje karaktere supružništva – obitelji nastavlja se u otkrivanju triju načina koji oblikuju supružnike da postanu slični životu Isusa Zaručnika: put sjedinjenja u logici utjelovljenja, put prinošenja (via oblativa) u logici muke – uskrsnuća; i put izlijevanja (via effusiva) u logici izlijevanja Duha Svetoga.....Uvjeren sam da će ovaj tekst postati svojevrsnim vodičem mnogim bračnim drugovima u traženju "skrivenog blaga" u dubinama njihova svagdanjeg supružničkog života... (Iz Predgovora, don Sergio Nicollii)

DANIELE RICCI

ŽIVOT ZO ŽIVOT

rock mjuzikl

*Nastupaju:
Zbor Kolbe
i ansambl Novo svitanje*

*Scenarist: Krešimir Tičić
Režiser: Richard Simonelli*

ISTARSKO NARODNO KAZALIŠTE -
GRADSKO KAZALIŠTE PULA

Subota, 16. svibnja 2015., s početkom u 20 sati

(Posvećeno svim žrtvama totalitarnih režima)

fotocentar
DIGITAL FOTO - VIDEO STUDIO
PAZIN

Radio Istra

Št. 100,4 - Pula 98,6 - Novigrad 98,8 - Biograd 97,4
Umag 107,3 - Rovinj 92,1 - Pazin 94,3

KAP ZA DOBAR DAN

- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:04

SUSRET S IZVOROM

- komentari nedjeljnog Evangelija
- nedjeljom u 8:30

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVĆ d.o.o., Pazin - tel. 052/ 88 77 11
www.radiostra.com

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVĆ d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/ 621 082

PULA, Dantev trg 1, tel. 052/ 216 498

POREČ, Eufragijeva 22, 52440, Tel: 052 451 784